

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Харківський національний медичний університет
Освітня програма	36970 Педіатрія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	228 Педіатрія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Харківський національний медичний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	36970
Назва ОП	Педіатрія
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	228 Педіатрія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Чернишова Ольга Євгенівна, Назарчук Наталія Миколаївна, Боярчук Оксана Романівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	24.05.2021 р. – 26.05.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=5068&Itemid=92&lang=uk
Програма візиту експертної групи	http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7310%3A-lr&catid=14%3Aanonsi&Itemid=2&lang=uk

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Дані відомостей про самооцінювання, встановлені факти та докази дають можливість зробити висновок, що ОП програма зі спеціальності 228 «Педіатрія» за третім освітньо-кваліфікаційним рівнем та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеним Критеріям з невеликими, які не є суттєвими. ОП має чіткі цілі, які узгоджуються з місією та стратегією ЗВО. Цілі та програмні результати навчання враховують тенденції розвитку спеціальності, галузевий та регіональний контекст, досвід вітчизняних ОП та міжнародних стандартів, інтереси усіх зацікавлених сторін, що дало підстави вважати, що ОП відповідає вимогам критерію 1. Обсяг ОП та окремих освітніх компонентів (ОК) відповідають вимогам законодавства щодо навчального навантаження; ОК складають взаємопов'язану систему, що дає можливість здобувачам досягти цілей та програмних результатів навчання; зміст ОП відповідає спеціальності «Педіатрія», що вказує на відповідність вимог критерію 2. Правила прийому на навчання за ОП та визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО є зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, враховують особливості ОП, що відповідає вимогам критерію 3 з певними невеликими, які не є суттєвими. Навчання і викладання за ОП відповідає вимогам критерію 4, враховуючи використання інноваційних методів навчання, відповідність студентоцентрованому підходу та принципам академічної свободи. ЗВО у повній мірі забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП. Наявні форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів, які є чіткими і зрозумілими, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, включають процедури запобігання та врегулювання конфліктів інтересів, дозволяють встановити досягнення результатів навчання та вказують на відповідність критерію 5. Академічна та професійна кваліфікація викладачів, залучених до реалізації ОП, матеріально-технічні ресурси та навчально-методичне забезпечення ОП дозволяють забезпечити досягнення визначених ОП цілей і програмних результатів навчання та відповідає вимогам критеріїв 6 і 7. Внутрішня система забезпечення якості освіти є дієвою та відповідає вимогам критерію 8. Прозорість та публічність діяльності ХНМУ за ОП загалом відповідає вимогам критерію 9. У ХНМУ створене сприятливе, високопрофесійне наукове середовище, що дає можливість забезпечити формування навичок наукового пошуку та презентації наукових результатів здобувачів широкій аудиторії. Зміст ОП відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності. Науковий пошук здобувачів відповідає напрямові досліджень наукових керівників. Загалом підготовка аспіранта до наукової кар'єри відповідає вимогам критерію 10. ЗВО продемонстрував прогрес у розвитку цієї ОП в оновленій ОП 2021 року. Керівництво закладу, гарант ОП та академічний персонал, що забезпечують реалізацію зазначеної ОП, мають реалістичний та дієвий план усунення невеликих.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильними сторонами даної ОП є потужні педіатричні наукові школи і сформовані наукові напрямки, які підкріплені високопрофесійним науково-педагогічним складом, що дозволяє здобувачам обирати з широкого кола тему наукового дослідження, обирати кафедру, наукового керівника, дає можливість апробувати свої наукові дослідження серед широкого кола науковців та захищати дисертації безпосередньо у ЗВО. Сильною стороною ОП є матеріально-технічні ресурси ЗВО та клінічних кафедр, на яких проводиться навчання за даною ОП, потужний бібліотечний фонд, інформативний сайт бібліотеки, доступ до інформаційних ресурсів, наукометричних баз, що дозволяє забезпечити цілі та програмні результати навчання. Розвинута матеріально-технічна база власних наукових лабораторій дає можливість реалізувати принципи навчання через дослідження з безпосередньою участю здобувачів у дослідницьких проектах різних рівнів. У формуванні цілей та програмних результатів навчання враховано позиції усіх стейкхолдерів (здобувачів, роботодавців, академічної спільноти), регіональний та галузевий контекст, досвід як вітчизняних ЗВО, так і та рекомендацій міжнародних організацій (ORPHEUS/AMSE/WFME). ХНМУ є членом міжнародної організації ORPHEUS (ORganisation for PhD Education in Biomedicine and Health Sciences in the EUropean System). Здобувачі освіти мають можливість сформувати індивідуальну освітню траєкторію, частка вибіркових дисциплін складає 26%. Позитивною практикою є «Школа лідерства» для аспірантів із запрошенням провідних спеціалістів, у тому числі іноземних спікерів. Сильною стороною є система професійного розвитку викладацького складу, яка включає «Школу наукових керівників ХНМУ», «Школу гарантів ХНМУ» та стимулювання педагогічної майстерності, шляхом рейтингу, відзначення подяками, грамотами, преміюванням. Сильною стороною можна вважати членство у міжнародній науково-дослідній мережі USERN, що надає широкі можливості для здобувачів підвищувати свій фаховий рівень та представляти наукові дослідження. Окрім того, в ХНМУ щороку проводиться конференція для молодих вчених. Як позитивну практику слід відмітити Програму підтримки здобувачів і наукових керівників. У ЗВО проводяться анкетування здобувачів вищої освіти щодо якості ОП, результати якого оприлюднюються на офіційному сайті ХНМУ з подальшим ретельним аналізом результатів опитування здобувачів і з планом заходів для реалізації зауважень та пропозицій.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Рекомендовано збільшити перелік вибіркових ОК відповідно до рекомендацій здобувачів, зокрема, з боку універсальних навичок науковця, а також введення ділової української мови. Також рекомендовано розподілити обсяг дисциплін освітньої складової пропорційно за семестрами. Вивчення певних ОК, зокрема «Біостатистики» рекомендовано перенести на другий рік навчання відповідно до пропозицій здобувачів. Для набуття практичних педагогічних навичок викладача вищої освіти передбачити педагогічну практику, як окремих освітніх компонент

ОП. Рекомендовано впровадити практику визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО та перезарахування курсів тематичного удосконалення, спеціалізації за напрямком наукової підготовки здобувачів. Залучати здобувачів до наукових робіт, які фінансуються за бюджетні кошти. Розширити можливості міжнародної співпраці для проведення спільних дослідницьких проектів та для забезпечення стажування здобувачів під час навчання за ОП. Проводити щорічні анкетування роботодавців, академічного персоналу та випускників ОП. Для кращого розуміння потреб здобувачів саме цієї ОП результати анкетування необхідно аналізувати в рамках здобувачів спеціальності «Педіатрія». Запровадити анкетування щодо задоволеності здобувачів викладанням кожної дисципліни. Необхідно активно інформувати здобувачів щодо процедури вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних з дискримінацією та з сексуальними домаганнями та про можливості отримання психологічної допомоги. Рекомендовано створити окрему сторінку для громадського обговорення ОП на сайті ХНМУ із структурізацією за роками та чітким визначенням термінів даного процесу, надаючи можливість залишати відгуки, пропозиції та зауваження у відкритому доступі на сайті.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Метою ОП є забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі педіатрії, здатних розв'язувати комплексні проблеми, проводити оригінальні самостійні наукові дослідження та здійснювати науково-педагогічну діяльність. Цілі ОП є чіткими і передбачають здобуття знань, навичок та вмінь, достатніх для виконання оригінального наукового дослідження, отримання нових фактів та їх впровадження у практичну педіатрію та інші сфери життя. Цілі відповідають місії ЗВО, яка передбачає створення освітніх та наукових цінностей у галузі охорони здоров'я відповідно до потреб та тенденцій сучасного розвитку суспільства, соціально-економічної ситуації, а також забезпечення отримання здобувачами якісних освітніх послуг для набуття відповідних компетентностей задля забезпечення їх конкурентоспроможності та вітчизняному та міжнародному ринках праці (<https://cutt.ly/Vny92e5>). Цілі ОП також відповідають цінностям університету, суспільній місії закладу та стратегії розвитку, яка викладена у Концепції розвитку ХНМУ на 2015-2025 роки (<https://cutt.ly/Iny3aJQ>) та передбачають розвиток активної громадської позиції, покращення життя суспільства, зокрема в сфері охорони здоров'я населення та зростання наукового потенціалу.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Передумовою для створення ОП у 2017 році було поновлення набору студентів на спеціальність «Педіатрія» на додипломному рівні, а також бажання студентів навчатись за даною ОП. У відомостях про самооцінювання сказано, що ОП була створена та переглядається відповідно до напрямків наукових інтересів здобувачів, які виявляють бажання навчатись на даній ОП. Під час зустрічі зі здобувачами було вказано, що їх інтереси були враховані у формуванні освітніх компонентів (ОК). Як приклад, були запроваджені вибіркові дисципліни «Сучасні наукові дослідження з проблематики дитячої хірургії та «Сучасні наукові дослідження з проблематики захворювань нирок у дітей». Хоча у відомостях про самооцінювання урахування позицій роботодавців описано дуже загально, проте під час зустрічей з керівництвом ЗВО та зовнішніми потенційними роботодавцями було з'ясовано, що цілі та програмні результати навчання (ПРН) обговорювалися під час конференцій, круглих столів, які проводилися у ЗВО. Проф. Шевченко Н.С. з ХНУ ім.В.Н.Каразіна під час зустрічі вказала, що нею внесені пропозиції набуття певних компетентностей із спеціальності. Директор Обласного спеціалізованого будинку дитини «Гіпократ» Марабян Р.В. вказав, що за його пропозицією в ОП внесено вибірковий ОК «Сучасні наукові дослідження з проблематики педіатрії розвитку та дитячої паліативної допомоги» та двоє здобувачів обрали цей ОК. Подібна пропозиція була вказана і у рецензії на ОП директора КНП ОДКЛ Муратова Г.Р. У відомостях про самооцінювання надані 3 рецензії роботодавців, проте дати їх подання немає. Позиції та потреби академічної спільноти також були враховані при формуванні цілей та ПРН. Так, до робочої групи увійшли усі завідувачі педіатричних кафедр. На запит ЕГ гарантом були надані скан-копії протоколів засідань круглого столу із здобувачами, потенційними роботодавцями, академічною спільнотою (протоколи №1 від 13.03.2017 р., № 1 від 4.10.2018 р., №1 від 5.01.2019 р., № 1-3 від 5.02; 17.09. та від 17.12.2020 р.), в яких розглядалися питання формування та перегляд цілей та ПРН за даною ОП. Серед учасників даних зустрічей були усі стейкхолдери (академічна спільнота, здобувачі, роботодавці). На сайті ЗВО надані результати загального анкетування аспірантів (<https://cutt.ly/xnu4J4>) без виокремлення педіатричної

спеціальності, хоча аналіз показує, що серед 106 опитаних 14 було зі спеціальності «Педіатрія». Здобувачами внесено низку пропозицій, які знайшли відображення у плані реалізації зауважень та пропозицій на 2021 рік. На сайті є також анкета для роботодавців (<https://cutt.ly/CnuJxTg>), проте результатів анкетування немає. Слід зазначити, що значні прогресивні зміни відбулися під час перегляду ОП у 2021 році, при чому були враховані пропозиції як здобувачів, так і роботодавців і академічної спільноти. ЕГ відмічає врахування в даному варіанті і пропозицій здобувачів щодо розширення вибіркових дисциплін, зокрема, другої іноземної мови, збільшення годин обов'язкової ОК з набуття компетентностей зі спеціальності.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

ОП враховує тенденції розвитку спеціальності та ринку праці. Вибіркові ОК сформовані відповідно до наукових напрямків здобувачів та присвячені актуальним проблемам сучасної педіатрії, зокрема розглядають проблемні питання педіатрії розвитку та паліативної допомоги, актуальні питання онкогематологічних захворювань, поширених хронічних захворювань у дітей, проблеми неонатальної кардіології тощо. В звіті про самоаналіз зазначено, що випускники даної програми працюють на керівних посадах у практичній охороні здоров'я (як у державному, так і в приватному секторах), на керівних посадах ЗВО, є членами робочих груп при МОН, МОЗ та НСЗУ України, а також міжнародними експертами й членами міжнародних наукових проектів та організацій. Під час зустрічі з випускниками ЕГ переконалась, що всі випускники 2020 року були працевлаштовані на педіатричні кафедри ЗВО. Під час зустрічі з роботодавцями директор КНП ХОР «Обласний спеціалізований будинок дитини «Гіпократ» Марабян Р.В. зазначив, що 2 випускників цієї ОП працевлаштовані в його закладі. Дана ОП є популярною серед здобувачів, оскільки кожного року є 3-4 бажаючих вступити на неї. Відповідно до відомостей про самооцінювання, при складанні ОП цілі і завдання формувалися з урахуванням регіональних потреб, зокрема Комплексної обласної програми «Здоров'я Слобожанщини» (<http://oblrada.kharkov.ua/ua/kompleksna-oblasna-programa-zdorov-yaslobozhanshchiny/14412-normativni-dokumenti>). Під час зустрічі з роботодавцями було наголошено, що в м. Харків є низка ЗВО, зокрема ХНУ ім. В.Н.Каразіна, Харківська медична академія післядипломної освіти, ДУ «Інститут здоров'я дітей та підлітків» НАМН України, а також державні та приватні заклади, які потребують фахівців даного напрямку. Регіональний контекст розвитку охорони здоров'я також відображений у напрямках підготовки здобувачів. Напрямок «Сучасні наукові дослідження з проблематики перинатальної та дитячої кардіології» враховує галузевий контекст розвитку в Україні сучасних перинатальних центрів. Науковий напрямок, що стосується розвитку та поліпшення надання паліативної допомоги дітям відображає важливий галузевий контекст розвитку паліативної допомоги дітям, а проф. Ріга О.О., науковий керівник здобувача Орлової Н. В., має статус міжнародного експерта Education Palliative End of Life Care; проф. Макеева Н.І. – експерт НСЗУ. У відомостях про самооцінювання, а також під час зустрічей у фокус-групах зазначалось, що при розробці ОП враховано досвід низки вітчизняних установ, зокрема, Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова, Національного університету охорони здоров'я України ім. П.Л. Шупика та іноземних установ (Стандарту підготовки докторів філософії в області біомедицини та охорони здоров'я в Європі ORPHEUS/AMSE/WFME). ЗВО було проаналізовано і взято до уваги компетенції, особливості організації освітнього процесу, особливості формування навчального плану та перелік ОК.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю «Педіатрія» відсутній. Програмні результати навчання загалом відповідають вимогам 8 кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF/para%20n12>). Здобувач повинен оволодіти концептуальними та методологічними знаннями у галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності та набутти спеціалізованих умінь/навичок і методик, необхідних для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики; оволодіти вмінням започаткування, планування, реалізації та коригування наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності; набутти навичок критичного аналізу, оцінки і синтезу нових та комплексних ідей. Набуття цих компетентностей відбувається під час опанування ОК загальної підготовки (філософія науки; менеджмент і презентація наукових та освітніх проектів; етика та біоетика; інтелектуальна власність, авторське право, академічна доброчесність; біостатистика; інноваційна педагогіка; фахова іноземна мова) та ОК професійної підготовки (сучасні медичні та біомедичні технології; методологія наукових досліджень у педіатрії), а також при поглибленому вивченні спеціальності за напрямком особистого наукового дослідження. ЕК вважає за доцільне оптимізувати основні компоненти ОП для набуття компетентностей із спеціальності, що вже є відображено в оновленій ОП 2021 року.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильними сторонами ОП за даним критерієм є врахування позицій усіх стейкхолдерів (здобувачів, роботодавців, академічної спільноти) у формування цілей та програмних результатів навчання, регіональний та галузевий контекст та врахування досвіду як вітчизняних ЗВО, так і рекомендацій міжнародних організацій (ORPHEUS/AMSE/WFME).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Істотні недоліки відсутні. Проте, не дивлячись на регулярні залучення роботодавців до перегляду ОП під час круглих столів, анкетування роботодавців ще не проводилось, хоча анкета вже є розроблена і розміщена на сайті ЗВО. Для кращого розуміння потреб здобувачів саме цієї ОП результати анкетування необхідно аналізувати в рамках здобувачів спеціальності «Педіатрія».

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Загалом ОП має чіткі цілі, які узгоджуються з місією та стратегією ЗВО. До формування цілей та програмних результатів навчання залучені усі зацікавлені сторони: академічна спільнота, роботодавці, здобувачі. Цілі та програмні результати навчання враховують тенденції розвитку спеціальності, галузевий та регіональний контекст, досвід вітчизняних ОП та міжнародних стандартів, що дало підстави вважати, що ОП відповідає критерію 1. Вказані недоліки не є суттєвими, частина з них вже усунута в оновленій ОП 2021 року, заплановано анкетування роботодавців.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Термін підготовки здобувача вищої освіти (доктора філософії) за освітньо-науковою програмою «Педіатрія» ХНМУ складає 4 роки, обсяг ОП даної ОП – 42 кредити ЄКТС, що відповідає вимогам статті 5 Закону України «Про вищу освіту», зокрема, 31 кредит – обсяг ОК, спрямованих на формування компетентностей, 8 кредитів – зі спеціальності. Серед усіх кредитів 11 належать до дисциплін за вибором здобувачів вищої освіти, що складає 26 %. У програмі 2020 року, яка представлена у відомостях про самооцінювання, не сформовані цикли загальної підготовки (блоки загальнонаукових компетентностей, мовних компетентностей, універсальних навичок дослідника) та поглибленого вивчення окремих медичних дисциплін (професійно-вибірковий) відповідно до Постанови КМУ № 261 від 23.03.2016 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», що утруднює її аналіз. Проте, в ОП 2021 року, яка представлена на сайті ХНМУ (<https://cutt.ly/8nWNusV>, розділ Освітньо-наукові програми), вже сформовані цикли загальної підготовки та цикл професійної підготовки. Наказом ректора №50 від 01.03.2021 року затверджено цю ОП (<https://cutt.ly/rnWNzLz>, розділ Нормативно-правова база). Здобуття мовних компетентностей представлено 6 кредитами ЄКТС – 3 кредити фахової іноземної мови та 3 кредити другої іноземної мови або академічного письма англійською мовою. Здобуття компетентностей представлено обов'язковими та вибірковими дисциплінами. Порядок вибору дисциплін прописано в «Положенні про вибіркові дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Харківському національному медичному університеті», яке було введено в дію Наказом ректора №550 від 28.12.2019 року (<https://cutt.ly/3nWNQyF>, розділ Нормативно-правова база). Дисципліни професійної підготовки представлені 9 вибірковими ОК з урахуванням сучасних наукових досліджень з різної проблематики в педіатрії. Проте, ЕГ вважає, що необхідно посилити блок основних дисциплін для набуття компетентностей із спеціальності, оскільки він забезпечувався переважно за рахунок вибіркових ОК, а блок основних ОК даного циклу містив два ОК («Сучасні медичні та біомедичні технології» та «Методологія наукових досліджень в педіатрії»), які мають більше міждисциплінарну спрямованість. Побаження щодо збільшення кількості обов'язкових ОК зі спеціальності висловлювали також здобувачі та випускники під час зустрічей. Слід зазначити, що дані недоліки було усунуто при перегляді ОП у 2021 році.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

В ОП «Педіатрія» 2020 року, яка подана на акредитаційну експертизу, ОК не чітко структуровані за блоками у контексті розподілу освітньої складової підготовки здобувачів, що було усунуто в ОНП 2021 року, представлений на сайті ХНМУ (Посилання надано в п.1). Хоча в навчальних планах денної та заочної форм навчання цей розподіл є (<https://cutt.ly/OnW1kb5> , розділ Навчальні плани). Однак, поглиблений аналіз ОП 2017, 2020, 2021 року, навчальних планів, обговорення цього питання під час дистанційної зустрічі з гарантом ОП, надає підстави зробити висновок, що зміст ОП має чітку структуру і освітні компоненти є логічно та послідовно взаємопов'язані. В програмі враховані розподіл навантаження за роками навчання та послідовність вивчення окремих дисциплін. Проходження освітньої складової займає перших три семестри навчання. Під час навчання на першому курсі сумарна кількість годин є максимальною. Це дає можливість набуття загальні компетентності та підготуватися до набору первинного матеріалу для дослідження з урахуванням, наприклад, питань етики, біоетики, методології наукових досліджень, інтелектуальної власності, авторського права, академічної доброчесності, менеджменту та презентації наукових та освітніх проєктів, а також дисциплін професійної підготовки. Дисципліни другого року включають продовження вивчення фахової іноземної мови та дисциплін професійної підготовки за вибором, з урахуванням проблематики підготовки здобувача. Під час зустрічі здобувачі висловили побажання щодо доцільності вивчення певних ОК на 2-му році навчання, зокрема «Біостатистики», а також створення можливостей проходження спеціалізації за напрямком наукової підготовки та її зарахування. Силабуси обов'язкових та вибіркових дисциплін розроблені та представлені на сайті ХНМУ (<https://cutt.ly/fnW1RTW> в розділі Силабуси навчальних дисциплін). Під час зустрічей у фокус-групах встановлено, що всі учасники освітнього процесу мають інформацію щодо доступу до них. Аналіз таблиць ОП: «Матриця компетентностей» дає підстави стверджувати, що ОК логічно структуровані відповідно до цілей ОП та надають змогу забезпечити досягнення програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП «Педіатрія» відповідає предметній області зазначеної спеціальності та надає можливість здобувачу отримати якісні сучасні знання з актуальних проблем педіатрії, вміння, сформувані загальні та фахові компетентності, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, проведення власного наукового дослідження, досягти ПРН і, як логічне завершення, захистити дисертаційну роботу. Наявність та назви дисциплін обумовлені переліком та змістом компетентностей та ПРН. Обов'язкова та вибіркова частини ОП включають дисципліни для набуття необхідних компетентностей. Цикли професійної підготовки здобувачів включають як теоретичну підготовку, зокрема, сучасні медичну та біомедичну технології, методологію наукових досліджень, належну клінічну практику і основи доказової медицини, належну лабораторну практику, так і дисципліни клінічної педіатрії у відповідності до напряму особистого наукового дослідження. Це надає можливості здобувачу оволодіти методами, методикою, технологіями наукового дослідження. Цикл загальної підготовки включає опанування філософії науки, менеджменту презентації наукових та освітніх проєктів, етики та біоетики, інтелектуальної власності, авторського права, академічної доброчесності, біостатистики, інноваційної педагогіки. Опанування фахової іноземної мови забезпечується 6 кредитами. В ОНП 2021 року перелік дисциплін здобуття мовних компетентностей було поширено та представлено з кредитами фахової іноземної мови (англійської) та на вибір з кредитами другої іноземної мови або з кредитами академічного письма англійською мовою.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Структура ОП передбачає формування індивідуальної освітньої траєкторії шляхом індивідуального вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін обсягом 11 кредитів, що становить 26% загального обсягу ОП. Порядок та особливості вибору дисциплін для здобувачів ВО ступеня доктора філософії в ХНМУ забезпечується «Положенням про вибіркові дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ХНМУ» (<https://cutt.ly/qngLy7e> , розділ Нормативно-правова база). Вибіркові дисципліни представлені в блоках здобуття глибинних знань зі спеціальності, в блоці дисциплін, спрямованих на формування спеціальних компетентностей, та у блоці здобуття мовних компетентностей. В ОП 2021 року вибіркові дисципліни представлені в блоках дисциплін, спрямованих на формування компетентностей із спеціальності, дисциплін, спрямованих на формування мовних компетентностей, компетентностей загальнонаукового світогляду та універсальних навичок науковця. Здобувачі мають право вибору кількох вибіркових ОК. В ОП 2021 року до блоку дисциплін, спрямованих на формування спеціальних компетентностей включено вибіркові ОК другого (магістерського) рівня. В «Положенні про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ХНМУ» (<https://cutt.ly/jngLpn8> , розділ Нормативно-правова база) в розділі 4 «Підготовка здобувачів ВО ступеня доктора філософії», п.4.6. передбачено засвоєння здобувачами навчальних дисциплін на базі інших закладів вищої освіти або наукових установ з однієї чи декількох навчальних дисциплін, обов'язкове здобуття яких передбачено ОП аспірантури, що забезпечує реалізацію права здобувачів на академічну мобільність. «Положенням про організацію освітнього процесу у ХНМУ» (<https://cutt.ly/qngLGrR>) та «Положенням про порядок перезарахування навчальних дисциплін (кредитів ECTS) та визначення академічної різниці у ХНМУ» (<https://cutt.ly/5ngLO1T>) регламентована процедура визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти. Зустріч у дистанційному форматі зі здобувачами та

випускниками ОП «Педіатрія», з представниками Ради молодих вчених показала, що здобувачі інформовані про можливість академічної мобільності, але ще цією можливістю не користувались. Також під час зустрічі було з'ясовано, що аспіранти беруть участь у перегляді та покращенні ОП, з їх ініціативи було введено в ОП 2021 року деякі вибіркові дисципліни, зокрема іноземна мова (друга - німецька) та академічне письмо англійською мовою. Під час зустрічі з академічним персоналом було з'ясовано, що мінімальна кількість здобувачів в групі, які вибрали певну вибіркову дисципліну, може бути 1 особа. Таким чином, перелік вибіркових дисциплін і процедура їх вибору є прозорою і зрозумілою, перелік дисциплін, зазначений на сайті ХНМУ, задовольняє потреби здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії, та у них є можливість вибору дисциплін з інших освітніх програм, виходячи з наукових і освітніх потреб здобувача за певною науковою тематикою.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОП і навчальний план включають модуль здобуття знань із спеціальності, за якою аспірант проводить дослідження – 8 кредитів ЄКТС, а також дисциплін за вибором. Вивчення ОК цих модулів відбувається на кафедрах ХНМУ та клінічних базах кафедр. В ХНМУ функціонує Науково-дослідний інститут експериментальної та клінічної медицини (http://knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=6793&Itemid=125&lang=uk), який спрямований на підготовку наукових та медичних кадрів, в тому числі і здобувачів вищої освіти за третім рівнем. До його складу входять лабораторія клітинних технологій, лабораторія молекулярно-клітинної патології, лабораторія імунологічних та молекулярно-біологічних досліджень, Також в ХНМУ функціонує Центральна науково-дослідна лабораторія (<https://cutt.ly/engCMsv>), співробітники якої залучені до допомоги здобувачам вищої освіти за третім рівнем при роботі з обладнанням та виконанням досліджень. Структурним підрозділом університету є Український інститут мітохондріальної та епігеномної медицини (<https://cutt.ly/zngC3Qm>). Функціонують міжкафедральні симуляційні класи (<https://cutt.ly/ungC75G>), що дозволяє відпрацьовувати практичні навички, типові вміння та маніпуляції. В ОП відсутня педагогічна практика, незважаючи на те, що під час дистанційної зустрічі була отримана інформація, що здебільшого здобувачі вищої освіти за третім рівнем готуються саме для ХНМУ. Освітня складова включає обов'язкову дисципліну «Інноваційну педагогіку» обсягом 3 кредити. На думку ЕГ доцільно включити педагогічну практику в ОП як окремий ОК для набуття практичних педагогічних навичок викладача вищої освіти.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Мета ОП, перелік компетентностей, зміст програми забезпечують набуття здобувачами вищої освіти за третім рівнем соціальних навичок. Формування soft skills відбувається під час вивчення дисциплін циклу оволодіння загальнонауковими компетентностями, здобуття навичок дослідника. ОК "Філософія науки", "Інноваційна педагогіка", "Інтелектуальна власність, авторське право, академічна доброчесність", «Етика та біоетика», «Методологія наукових досліджень в педіатрії» сприяють набуттю соціальних навичок, зокрема вмінню визначати індивідуально-психологічні відмінності особистості за їхніми проявами у діяльності та спілкуванні, аналізувати передконфліктні та конфліктні ситуації, сприяти їх розв'язанню; аналізувати засоби спілкування, диференціювати поняття міжособистісного спілкування тощо. Питання набуття soft skills розглядаються на заходах Школи лідерства для аспірантів.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній. Зміст ОП із спеціальності «Педіатрія» сформовано відповідно до Закону України "Про освіту", Національної рамки кваліфікацій та відповідає класифікатору ДК 003:2010 з питань професійної діяльності за відповідними кваліфікаціями.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг ОП «Педіатрія» дає змогу досягти цілей та програмних результатів навчання. На думку експертної групи обсяг ОП та окремих ОК реально відображає фактичне навантаження здобувачів вищої освіти. Обсяг одного кредиту становить 30 годин. Загальне фактичне навантаження становить 42 кредити. Обов'язкова (нормативна) компонента складає 31 кредит та включає предмети циклу загальної підготовки (25 кредитів) та циклу професійної підготовки (6 кредитів). Вибіркова компонента складає 11 кредитів та включає дисципліни професійної підготовки та професійно орієнтовані дисципліни. Години за нормативною частиною розподілено на I та II рік навчання – відповідно 870 та 60 годин (самостійна робота складає третину часу). Вибіркові навчальні дисципліни вивчаються на I та II роках навчання – відповідно 255 та 75 годин (самостійна робота складає четверту частину навантаження). Питома вага самостійної роботи здобувачів залежить від форми навчання: очна – 30 %, заочна – 70 %. Під час зустрічі у фокус-

групі зі здобувачами освіти та за результатами анкетування (<https://cutt.ly/sngXhvu> , в розділі Анкетування студентів) встановлено, що обсяг годин дисциплін, які викладаються на I курсі навчання не дуже збалансовані, так як займають багато часу, якого бракує для планування дисертації на початку навчання в аспірантурі та роботи на клінічних базах, що створює напружений графік під час навчальної складової. Обсяги аудиторної і самостійної роботи збалансовані і дозволяють досягти програмних результатів навчання.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти Харківському національному медичному університеті не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Обов'язкові компоненти освітньої програми забезпечують формування та розвиток професійних компетентностей здобувачів. Обсяг вибірових дисциплін відповідає нормативним документам (26%) та відповідає науковим інтересам здобувачів. Аспіранти мають можливість сформувати індивідуальну освітню траєкторію. Найвні освітні компоненти дозволяють забезпечити набуття здобувачами соціальних навичок. Позитивною практикою є Школа лідерства для аспірантів із запрошенням провідних спеціалістів, у тому числі з закордону, що також сприяє формуванню soft skills.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Рекомендовано збільшити перелік вибірових ОК відповідно до рекомендацій здобувачів за результатами анонімного опитування на сайті ЗВО та за результатами зустрічі у фокус-групі, зокрема, з боку універсальних навичок науковця, а також введення ділової української мови. Також рекомендовано розподілити обсяг дисциплін освітньої складової пропорційно за семестрами. Вивчення певних ОК, зокрема «Біостатистики» рекомендовано перенести на другий рік навчання відповідно до пропозицій здобувачів. Розширити блок вибірових дисциплін для набуття універсальних навичок науковця. Для набуття практичних педагогічних навичок викладача вищої освіти передбачити педагогічну практику, як окремий освітній компонент ОП.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Встановлені факти та докази дають можливість зробити висновок про загальну відповідність критерію встановленим вимогам. Обсяг ОП та окремих освітніх компонентів відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти. Освітні компоненти, включені до ОНП, складають взаємопов'язану систему, що дає можливість здобувачам досягти цілей та програмних результатів. Зміст ОП відповідає спеціальності «Педіатрія». Найвні недоліки не є сутєвими. Керівництвом закладу та гарантом досягнуто значного прогресу при оновленні ОП у 2021 році.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за даною ОП описані в Додатку № 5 до Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти у ХНМУ в 2021 році (<https://cutt.ly/4no4rKf>) та оприлюднені на офіційному сайті ХНМУ (<https://cutt.ly/lno89cI>). Загалом правила є чіткими, зрозумілими та не містять дискримінаційних положень, однак відсутня інформація для вступу іноземних громадян. Відповідно до Правил прийому, заклад розміщує на

офіційному сайті Університету оголошення про конкурсний прийом до аспірантури та докторантури не пізніше, ніж за місяць до початку прийому із зазначенням наукових спеціальностей, термінів та умов прийому, переліку необхідних документів. Перелік документів, необхідних для вступу включає стандартні документи, а також список опублікованих наукових праць і винаходів. Аспіранти, які не мають опублікованих наукових праць і винаходів, подають наукові доповіді (реферати) з обраної ними наукової спеціальності. Рішення про допуск до складання вступних іспитів до аспірантури приймається конкурсною комісією ХНМУ за результатами співбесіди, розгляду реферату та поданих наукових праць з урахуванням письмового висновку передбачуваного наукового керівника, про що вступнику до аспірантури повідомляється у тижневий термін в усній формі. Дане формулювання може бути суб'єктивним щодо рівня підготовленості вступника. Вступні іспити до аспірантури в ХНМУ проводяться предметними комісіями, до складу яких входить 4 осіб із числа науково-педагогічних працівників. Програми вступних іспитів для вступу до аспірантури розробляються і затверджуються Вченою радою ХНМУ. Програма вступного фахового випробування розміщена на сайті ЗВО, однак не є затвердженою (<https://cutt.ly/8no4qKD>). Результати вступних іспитів до аспірантури з конкурсних предметів оцінюються за шкалою від 2 до 5 балів. Конкурсний бал обчислюється шляхом додавання балів вступних іспитів (зі спеціальності та іноземної мови) помножених на відповідні коефіцієнти. Під час фокус-групи з адміністративним персоналом було з'ясовано, що критерії оцінювання та їх стратифікація за бальною шкалою також розміщуються на стенді приймальної комісії і є доступними для вступників. При рівності конкурсного балу перевагу при зарахуванні до аспірантури мають: наявність диплома про повну вищу освіту з відзнакою; особи, рекомендовані на наукову роботу Вченою радою ХНМУ; особи, які успішно закінчили магістратуру, а також мають наукові праці за відповідною науковою спеціальністю. Бажано встановити пріоритетність або бальність кожної категорії для уникнення суб'єктивної оцінки.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за ОП враховують особливості самої програми. Обов'язковими є: вступний іспит зі спеціальності (в обсязі програми рівня вищої освіти магістра), зокрема із педіатрії (ваговий коефіцієнт – 0,6) та однієї з іноземних мов на вибір (англійської, німецької, французької) в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Програма вступного фахового випробування розміщена на сайті ЗВО, відповідає рівню початкових професійних компетентностей, необхідних для вступу для здобуття ступеня доктора філософії, однак без підпису (<https://cutt.ly/wno4i6M>). Також передбачено наявність додаткових документів: копії диплома про закінчення закладу вищої освіти із зазначенням одержаної кваліфікації спеціаліста або магістра (особи, які здобули відповідну освіту за кордоном – копію нострифікованого диплому); копії лікарського сертифікату зі спеціальності, яка відповідає спеціальності аспірантури. Враховані й інші вимоги до ОП доктора філософії, а саме – іспит з іноземної мови (ваговий коефіцієнт 0,4) та базові навички наукової роботи (список опублікованих наукових праць і винаходів (за наявності); наукову доповідь (реферат) з обраної наукової спеціальності). З метою визначення рівня підготовки та мотивації до вступу на третій освітньо-науковий рівень за відповідною спеціальністю передбачена співбесіда з членами конкурсної комісії у формі усної презентації наукової доповіді (реферату) з обраної наукової спеціальності, у ході якої проводять оцінку досвіду вступника в організації проведення та аналізу результатів наукових досліджень. За результатами цієї співбесіди приймається рішення щодо допуску до вступних випробувань, що може мати певні ризики суб'єктивної оцінки та потребує об'єктивізації.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Здобувачі, які переводяться до ХНМУ з інших закладів вищої освіти або беруть участь у програмах академічної мобільності, мають право на перезарахування результатів навчання або окремих (вивчених) ОК. Порядок перезарахування результатів регламентується Положенням про порядок перезарахування навчальних дисциплін (кредитів ECTS) та визначення академічної різниці у ХНМУ (<https://cutt.ly/EnpfPje>), Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність у ХНМУ (Пункт 4) (<https://cutt.ly/Vnplflj>), які представлені на офіційному сайті закладу. Процедура визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти доступна для всіх учасників освітнього процесу та регулюється Положенням про організацію освітнього процесу у ХНМУ (http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_org_osv_proc.zip). Після вивчення всіх документів щодо відповідності змісту дисциплін ОП, набутих компетентностей з однієї чи декількох навчальних дисциплін в інших ЗВО (наукових установах) керівник підрозділу може ухвалити одноосібне рішення про перезарахування навчальних дисциплін, або направити це питання на розгляд комісії. Перезарахування здійснюється на підставі наданого здобувачем документу (академічної довідки) з переліком та результатами вивчення дисциплін, кількістю кредитів та інформацією про форму контролю, завіреного в закладі-партнері. Випадків визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти у ХНМУ не було, хоча здобувачі знають про такі можливості. Під час фокус-групи з академічним персоналом було встановлено, що були заплановані стажування аспірантів, проте у зв'язку з карантинними обмеженнями вони відтерміновані на наступний рік. Правила визнання результатів навчання чіткі, зрозумілі та відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), відповідні положення розміщені на сайті ЗВО, а отже є доступними для всіх учасників освітнього процесу.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Відповідно до відомостей про самооцінювання, у ХНМУ положення щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті знаходилися в стадії розробки, а отже було відсутнє на сайті закладу. Однак, за запитом експертної групи ЗВО було надано Положення про визнання результатів навчання неформальної освіти у ХНМУ. У документі чітко викладено алгоритм та зрозуміло перераховано правила визнання результатів навчання неформальної освіти (Пункт 3). Під час онлайн-зустрічі зі здобувачами вищої освіти також було з'ясовано, що можливість визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті є. Приклад: випусник 2020 року Христина Чайка повідомила про те, що у 2019 році на основі конкурсного відбору, вона мала досвід навчання у Німеччині, опановуючи курс «Медичний менеджмент». Зарахування результатів навчання, отриманих у іншому ЗВО було неможливо, оскільки відповідні освітні компоненти вже були зараховані даному здобувачу. Також Чайка Христина брала участь у тижневому семінарі «General Pediatrics» у Австрії у 2019 році. Варто зазначити, що вступник, який підтвердив свій рівень знання англійської мови дійсним сертифікатом тестів TOEFL або International English Language Testing System або сертифікатом Cambridge English Language Assessment (не нижче рівня B2); німецької мови – дійсним сертифікатом TestDaF (не нижче рівня B2); французької мови – дійсним сертифікатом тесту DELF або DALF (не нижче рівня B2), звільняється від складання вступного іспиту з іноземної мови. (Додаток № 5 до Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти у ХНМУ в 2021 році) (<https://cutt.ly/Nno4sci>). Аспірант, який підтвердив рівень свого знання іноземної мови вищезазначеними сертифікатами, має право на зарахування відповідних кредитів, передбачених ОП аспірантури, як таких, що виконані у повному обсязі; на використання обсягу навчального навантаження, передбаченого для набуття мовних компетентностей, для здобуття інших компетентностей (за погодженням з науковим керівником), що підтверджує Положення про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ХНМУ (<http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/nauka/polozhen275.pdf>) (Пункт 4). При зустрічі та в анкетуванні здобувачі ступеня доктора філософії ХНМУ наголошували на пропозиції щодо можливості отримання спеціалізації під час навчання в аспірантурі.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильними сторонами ОП за критерієм 3 є те, що Правила прийому до аспірантури враховують особливості ОП; є у вільному доступі та оприлюднені на сайті ХНМУ. Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, у неформальній освіті та під час академічної мобільності також є чіткими, зрозумілими та доступними.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Істотні недоліки відсутні. Несуттєвим недоліком щодо даного критерію є оприлюднення на сайті документів без підпису уповноважених осіб. Рекомендовано впровадити практику визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО та перезарахування курсів тематичного удосконалення та спеціалізації. ЕГ рекомендує чітко визначити пріоритетність або бальність кожної категорії, які враховуються при вступі в аспірантуру для уникнення ризиків суб'єктивної оцінки підготовленості вступника.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Загалом встановлено відповідність даної ОП критерію 3 – Рівень В. Таке рішення було прийнято, враховуючи те, що правила прийому на навчання за ОП є зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, оприлюднені на сайті ЗВО, враховують особливості ОП; правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності та у неформальній освіті є чіткими та зрозумілими. Вказані недоліки не є суттєвими. Рекомендації, надані експертною групою, орієнтовані на удосконалення ОП.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

У відомостях про самооцінювання, зокрема в матриці відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання, визначені основні форми і методи навчання, які використовуються при вивченні ОК. Окрім традиційних методів навчання (лекції, практичні, семінарські заняття, самостійна робота), велике значення надається інтерактивним методам (кейс-методи, дискусія, мозковий штурм, робота в парах, робота в групах, творчі завдання, презентації, підготовка огляду літератури). Під час зустрічі зі здобувачами, було підтверджено широке використання творчих завдань під час занять. Загалом форми та методи навчання сприяють досягненню цілей та ПРН, визначених в ОП. Викладання за даною ОП відповідає вимогам студентоцентрованого підходу, оскільки здобувач може обрати форму навчання, вибіркові дисципліни, висловлювати свої думки щодо якості освітнього процесу та шляхів його покращення через анонімні опитування на сайті ХНМУ (<http://www.knmu.kharkov.ua>); через участь у круглих столах, засіданнях профільних кафедр. Інститут якості освіти ХНМУ проводить соціологічні опитування здобувачів і випускників (http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/nauka/vybir/analiz_ank_asp_ank.pdf). За результатами анкетування здобувачі третього освітньо-кваліфікаційного рівня зазначили позитивні сторони та деякі недоліки в організації навчання в аспірантурі, висловили побажання щодо змін в структурі ОП. Загалом 67,8% здобувачів задоволені навчанням в аспірантурі та 70,4% задоволені процедурою обрання вибіркового дисциплін. І хоча оприлюднені результати анкетування стосуються здобувачів третього рівня усіх спеціальностей, можна виділити окремі недоліки, які були висловлені під час зустрічей із здобувачами та випускниками. Зокрема, вказувалось на доцільність рівномірного розподілу годин на першому та на другому роках навчання, доцільність викладання окремих дисциплін на другому році (біостатистика) та збільшення кількості вибіркового дисциплін, у тому числі другої іноземної мови, академічного письма, психології. Слід зазначити, що в ОП 2021 року реалізовано більшість побажань, висловлених здобувачами. Окрім того, здобувачі зазначили, що опитування щодо задоволеності їх навчанням проводяться і на окремих кафедрах по закінченню дисципліни. Принципи академічної свободи у ХНМУ реалізуються завдяки праву здобувача на вільний вибір наукового керівника, напрямку наукового дослідження, підрозділу. Для виконання наукового дослідження здобувач за власним бажанням закріплюється за відповідною кафедрою. Засади академічної свободи реалізуються не лише по відношенню до здобувачів освіти, а й до викладачів, які вільні у виборі навчальних технологій, мотивовані до застосування інноваційних педагогічних технологій, орієнтовані на високу ефективність своєї діяльності (<http://nauka.knmu.edu.ua/allrate/>).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку і критеріїв оцінювання надається здобувачеві ВО при вступі на навчання, при укладанні договору на навчання та на першому занятті з кожного ОК. Мета, зміст та програмні результати навчання відображені у силабусах навчальних дисциплін, які розміщені на сайті ХНМУ (<https://cutt.ly/lnoaBA1>). У відомостях про самоаналіз зазначено, що після вступу на ОП доступ до інформаційних ресурсів (репозитарій <http://repo.knmu.edu.ua/?locale=uk>, АСУ <http://31.128.79.157:8080/>, бібліотеки <http://libr.knmu.edu.ua/>) забезпечується через власні дані (логін і пароль) учасникам освітнього процесу. ЕГ під час експертизи переконалася, що доступ до ресурсів репозитарію та бібліотеки є вільним, без обмежень. Користування системою АСУ передбачає наявність власного логіну і паролю, наявність яких підтверджена здобувачами під час зустрічі. Окрім того, здобувачі ВО та академічний персонал під час зустрічей підтвердили, що на першому занятті, зазвичай на лекції викладач ознайомлює їх з цілями, змістом, ПРН, критеріями оцінювання.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

ОП здобувача третього рівня ВО передбачає як освітню, так і наукову складові. Освітні компоненти ОП, зокрема біостатистика, інноваційна педагогіка, менеджмент і презентація освітніх і наукових проектів, інтелектуальна власність, авторське право, академічна доброчесність передбачають набуття компетентностей з блоку універсальних навичок науковця. Методи навчання за даною ОП, зокрема широке використання дискусій, інтерактивних методів, опрацювання наукової літератури також сприяють досягненню принципу поєднання навчання і досліджень. Використання вказаних методів навчання було підтверджено здобувачами під час зустрічі 3 перших років навчання здобувачі виконують наукову складову ОП, проводячи власне наукове дослідження за підтримки наукового керівника та інших учасників академічного середовища. Аспіранти беруть участь у роботі Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених ХНМУ (http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/nauka/snt_pologen.doc), Школі молодого викладача (http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/nniao/plan_p-kvo1-02-2021.pdf). Поєднання освітньої та наукової складових відображено в індивідуальному плані аспіранта (<http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/nauka/indyvid-n-pl-aspir.doc>). Здобувачі залучаються до виконання ініціативних НДР кафедр. Результати науково-дослідних робіт здобувачі мають можливість представляти у публікаціях в 3 фахових журналах, які видаються в ХНМУ та на науково-практичних конференціях, конгресах,

симпозіумах. Щороку Рада молодих вчених проводить 3 заходи, на якій здобувачі вищої освіти можуть представляти результати своїх досліджень: фестиваль молодіжної науки з проведенням різних інтерактивних заходів; та дві конференції з міжнародною участю, проте попередня інформація про дані щорічні заходи слабо представлена на сайті ЗВО. З 2021 року в ХНМУ почала діяти «Школа лідерства для аспірантів ХНМУ», в роботі якої передбачено майстер-класи, лекції, тренінги для набуття навиків науковця, до проведення яких будуть залучатись як провідні науковці ХНМУ, так і викладачі з інших ВНЗ України та міжнародні тренери і лектори. Слід зазначити, що окремі тематики школи відповідають побажанням здобувачів, висловлених під час анкетування, зокрема грантова підтримка наукових досліджень, публічний виступ тощо. Темі наукових досліджень здобувачів відповідають тематиці науково-дослідних робіт кафедр та наукових керівників, що підтверджено у додатково наданих документах, відповідно до запиту експертної групи.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

У відомостях про самооцінювання зазначено, що в ХНМУ запроваджено систему розробки, затвердження, моніторингу та перегляду ОП відповідно до Положення про запровадження освітніх програм у ХНМУ (<http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/nauka/pol-zaprovop2020.pdf>). За результатами міжнародного стажування «Академічна доброчесність: виклики сучасності» (Вищий Духовний Семінаріум UKSW, Варшава, Польща) оновлено тематику практичних занять курсу «Інтелектуальна власність, авторське право, академічна доброчесність». Наукові досягнення і сучасні практики з питань надання паліативної допомоги дітям, які опанувала проф. О.О.Ріга (стажування на міжнародне тренерство з педіатричної паліативної допомоги Education in Palliative and End-of-Life Care, Канада, 2017), відображено в ОП з вибіркової дисципліни «Сучасні наукові дослідження з проблематики педіатрії розвитку та дитячої паліативної допомоги». Сучасні практики і наукові досягнення в галузі дитячої кардіології, з якими збігаються наукові інтереси проф. М.О.Гончарь, проф. Г.С.Сенаторової (стажування в Клініці Асклепиус, Німеччина, 2015р; участь в роботі EAPS, 2016; 2018; Конгресі з дитячої кардіології, Барселона, 2017; АЕРСС, Греція, 2018) і яким присвячено НДР кафедри педіатрії №1 та неонатології, стали підґрунтям для оновлення контенту відповідних вибірових дисциплін. При зустрічі з академічним персоналом було зазначено, що робочі програми, силабуси оновлюються за потребою. Наводилися приклади введення тематики COVID-19 у вибірову дисципліну з інфекційних хвороб, рекомендації GINA у вибірову дисципліну з бронхіальної астми. Силабуси розміщені на сайті, оновлені 2020 роком. Зміст вибірових дисциплін за напрямками наукових досліджень оновлений, містить нову рекомендовану літературу. Проте, силабуси окремих ОК циклу дисциплін загальної підготовки містять дещо застарілу літературу. Пропонується список рекомендованих джерел оновити посібниками, монографіями, які відображають останні досягнення в педіатрії та інших галузях, наближених до тем дисертаційних робіт здобувачів. Силабуси завантажені на сайт без підписів відповідальних осіб. Загалом здобувачі під час зустрічей висловили задоволеність змістом освіти при викладанні за даною ОП.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Відповідно до відомостей про самооцінювання, зустрічей з керівництвом закладу встановлено, що в ХНМУ створена Стратегія інтернаціоналізації на 2019-2025pp (http://www.knmu.kharkov.ua/attachments/5691_strintern.pdf), в рамках якої здобувачам та викладачам вищої освіти надається можливість реалізації програм міжнародної академічної мобільності в закладах, з якими у ХНМУ є договори про співпрацю (http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2766&Itemid=100&lang=uk). Наукові керівники здобувачів, зокрема проф. Чайченко Т.В. є координатором робочої групи з дитячого ожиріння Європейської асоціації дитячих ендокринологів (ESPE), проф. Ріга О.О. - учасник проєктів Deutsche Gesellschaft Für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GMBH GIZ «To improve in communities of Kharkiv region of new services for children with special needs and their families» 2018, «Strengthening Ukrainian communities hosting Internally Displaced» 2018-2019. Темі дисертаційних робіт їх здобувачів пов'язані з міжнародною діяльністю їх керівників. Іноземні спікери запрошуються для читання лекцій, проведення майстер-класів в Школі лідерства. Під час зустрічей із випускниками було з'ясовано, що випускниця 2020 р. Христина Чайка проходила стажування протягом 35 днів в Німеччині з основ менеджменту, також брала участь у австрійсько-американському тижневому семінарі із загальної педіатрії (Зальцбург, Австрія). Під час зустрічі представник міжнародного відділу Брежнєва Н.К. вказала на участь ХНМУ у проведенні міжнародних марафонів USERN (міжнародного науково-освітнього та дослідницького товариства), останній з яких проводився в квітні- травні 2021 року та включав тематику з педіатрії.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Як позитивну практику можна відзначити Школу лідерства, яка розглядає актуальні для молодого науковця тематики, запрошуються провідні фахівці з інших закладів. Міжнародні стажування та співпраця окремих викладачів і кафедр сприяють впровадженню передового світового досвіду в освітній та науковий процес, формують високий рівень наукових досліджень. Сильними сторонами можна вважати можливість представляти наукові

дослідження на університетських та міжнародних конгресах для молодих вчених (в ЗВО проводиться з конференції для молодих вчених).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Суттєві недоліки відсутні. Враховуючи побажання здобувачів, ЕГ вважає за доцільне змістити певні ОК, зокрема «Біостатистику» на другий рік навчання. Для покращення саме цієї ОП рекомендовано виокремлювати опитування здобувачів за спеціальністю «Педіатрія» із загальної когорти; запровадити регулярні анкетування з кожної дисципліни перед її завершенням. При оновленні робочих програм з дисциплін звертати увагу на список рекомендованої літератури, робити більший акцент на провідні закордонні дослідження. Рекомендовано включати здобувачів в бюджетні НДР кафедр, що полегшить їм доступ до фінансування наукового дослідження та покращить його якість. Ширше висвітлювати актуальну інформацію щодо заходів Ради молодих вчених на сайті ЗВО. Використовувати міжнародні контакти ЗВО для стажування здобувачів, спільних дослідницьких проєктів.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Загалом використання інноваційних методів навчання за даною ОП сприяє досягненню заявлених у ній цілей та програмних результатів навчання, навчання відповідає вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. ЗВО у повній мірі забезпечує поєднання навчання і дослідження під час реалізації ОП. Заклад має Стратегію інтернаціоналізації, в рамках якої проводиться міжнародний обмін і стажування. Загалом навчання і викладання за освітньою програмою відповідає вимогам критерію 4. Вказані рекомендації направлені на покращення ОП. Адміністрація закладу продемонструвала бачення і бажання щодо їх реалізації.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими та зрозумілими та оприлюднені на сайті (<https://cutt.ly/Wnjx53x>, в розділі Нормативні документи стосовно організації освітнього процесу), деталізовано навчальними планами та силабусами навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/snjcwjZ>, розділ Силабуси навчальних дисциплін). Інформація є чіткою і зрозумілою та вчасно доводиться до відома здобувачів. Вона додатково повідомляється здобувачеві відділом аспірантури, докторантури та клінічної ординатури корпоративною електронною поштою, телеграм-каналом, а також на першому занятті вивчення дисципліни на кафедрі. Для оцінювання рівня знань здобувачів використовують такі форми контрольних заходів: поточний контроль (усне опитування, тестування, співбесіди із заздалегідь визначених питань, виступи здобувачів), підсумковий контроль (залік в усній формі). Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який вноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни. Контролем виконання наукової складової є проміжний контроль у формі семестрового і річного звіту відповідно до індивідуального плану, публікація результатів дослідження, апробація результатів дослідження на наукових конференціях, презентація результатів дисертаційного дослідження на науковому семінарі, на який присутні фахівці даного наукового напрямку та публічний захист дисертації у спеціалізованій вченій раді. Під час зустрічі із здобувачами та адміністративним персоналом була отримана інформація, що контроль виконання ОНП та наукового дослідження відбувається під час проміжної атестації: аспірант звітує на кафедральних зборах про виконання індивідуального плану підготовки. Здобувач презентує проміжні результати дослідження, які обговорюються викладачами кафедри, серед яких є науковці даного напрямку, а саме тематика наукових робіт аспірантів відповідає напрямку наукової діяльності кафедри. Для проведення річної атестації запрошується проректор з наукової роботи, зав відділом аспірантури, провідні фахівці наукового напрямку. Звіт аспіранта, рецензія керівника, витяг з протоколу кафедральних зборів, характеристика, надана керівником здобувача передаються в відділ аспірантури та докторантури, потім звіт затверджується проректором з наукової роботи, який на засіданні Вченої ради університету доповідає про стан підготовки здобувачів вищої освіти третього рівня. В 2021 році в травні було видано наказ щодо проведення щорічної атестації за даною схемою он-лайн. Під час зустрічей у фокус-групах було з'ясовано, що під час

дистанційного навчання контрольні заходи проводяться на платформі Moodle (тестування) та на платформі zoom (усне опитування, дискусії, презентації, співбесіда).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарту ВО третього освітньо-наукового рівня за спеціальністю 228 – Педіатрія немає. Форми атестації здобувачів відповідають вимогам до третього освітньо-наукового рівня, оскільки проводиться оцінка та атестація як освітньої, так і наукової складової. Форма атестації наукової складової передбачає проведення проміжної атестації аспіранта, яка відбувається на засіданні кафедри з презентацією здобувачем результатів та дискусійним їх обговоренням науковцями кафедри.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів у ХНМУ регулюють: Положення про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ХНМУ (<https://cutt.ly/ens5neF>), Положення про організацію освітнього процесу у ХНМУ (<https://cutt.ly/Kns5m6y>), Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів освіти ХНМУ (<https://cutt.ly/Kns5E72>), Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності ХНМУ (<https://cutt.ly/Lns5UWm>). Чіткі та зрозумілі правила, а також Антикорупційна програма ХНМУ (<https://cutt.ly/AnObbXY>) забезпечують об'єктивність екзаменаторів та контрольних заходів. Окрім того, для забезпечення об'єктивності оцінювання до складу екзаменаційних комісій входять два-три викладачі. Відповідно до Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю, визначено порядок оскарження результатів контрольних заходів, відповідно до якого здобувач не пізніше наступного дня після оголошення результатів подає заяву до відділу аспірантури, докторантури та клінічної ординатури. Керівник даного підрозділу надає заяву на підпис ректору ХНМУ та готує проект наказу про склад апеляційної комісії. Комісія розглядає всі матеріали стосовно успішності здобувача з дисципліни та, за необхідності, проводить додатковий контроль. Рішення апеляційної комісії вважається остаточним. Перескладання незадовільної оцінки допускається не більше двох разів. Уперше – НПП, який проводив контроль, удруге – комісії. Оцінка комісії є остаточною. Повторне складання заліків здійснюється після закінчення екзаменаційної сесії протягом канікул. Завідувач кафедри визначає графік перескладання. Перескладання семестрового контролю, на якому здобувач вищої освіти отримав позитивну оцінку, може бути дозволено, як виняток, ректором (проректором з наукової роботи) на підставі подання завідувача відділом, з урахуванням думки Ради наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених. Випадків оскарження результатів контрольних заходів за цією ОП не було. Згідно з результатами опитування аспірантів (<https://cutt.ly/9ns5AyX>) чверть аспірантів ХНМУ вважає реальною проблемою об'єктивність оцінювання знань, проте невідомо якої саме ОП це стосується, оскільки результати анкетування в розрізі спеціальностей не представлені. Тоді як під час зустрічі у фокус-групі здобувачі даної ОП вважали правила проведення контрольних заходів об'єктивними. У ХНМУ проводиться планомірна та неухильна робота щодо дотримання вимог антикорупційного законодавства: діє Антикорупційна програма ХНМУ і План заходів, спрямованих на запобігання та виявлення корупції на 2020-2021 роки (<https://cutt.ly/7nOWKtc>). Актуальні питання щодо запобігання корупції в університеті оперативно розглядаються на службових нарадах керівного складу, на зустрічах із викладачами, студентським активом. Опосередковане питання щодо проявів корупції міститься в анкеті здобувача. Під час зустрічі здобувачі показали обізнаність щодо питань запобігання і виявлення корупції.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У ХНМУ затверджено Кодекс академічної доброчесності ХНМУ, Положення про Порядок перевірки у ХНМУ текстових документів-дисертаційних робіт, звітів за науково-дослідними роботами, наукових публікацій, матеріалів наукових форумів, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність текстових запозичень, Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в ХНМУ, Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ, Положення про Групу сприяння академічній доброчесності в ХНМУ, які доступні на офіційному сайті університету (<https://cutt.ly/yns5BhV>). У ХНМУ систематично проводяться заходи популяризації серед здобувачів політики академічної доброчесності. На порталі дистанційного навчання розміщено навчальний курс «Академічна доброчесність» (<http://distance.knmu.edu.ua/login/index.php>). В університеті працює Група сприяння академічній доброчесності, яка має Положення про Групу сприяння академічній доброчесності, план роботи групи сприяння, в якому прописано план вирішення питань та проведення заходів з академічної доброчесності (<https://cutt.ly/HnO5FoE>). На сайті

бібліотеки надана інформація, посилання на літературу щодо академічної доброчесності (<https://cutt.ly/rnPetLK>). На сайті наукового товариства розміщена інформація щодо послідовності дій при написанні статей для перевірки на плагіат. Здобувачі брали участь у проєкті «Академічна доброчесність у системі внутрішнього забезпечення якості освіти в університетах». У 2020 році ХНМУ пройшов конкурсний відбір та розпочав активну участь в проєкті Американських Рад з міжнародної освіти, метою якого є підтримка академічної доброчесності та якості освіти. В Положенні про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в ХНМУ чітко прописана процедура притягнення учасників освітнього процесу, як здобувачів, так і наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників до відповідальності при порушенні академічної доброчесності. Під час фокус-групи з була отримана інформація від проректора з наукової роботи, що випадків порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти в університеті не було. При анкетуванні 95,4% аспірантів вказали, що не стикались з випадками академічної недоброчесності під час навчання, в той же час на знання процедури інформування уповноважених осіб щодо академічної недоброчесності вказали 57,4% аспірантів усіх спеціальностей. Результати фокус-груп показали, що здобувачі знають що таке академічна доброчесність, знають як і де можна перевірити свої роботи на унікальність (в науковому відділі, бібліотеці, Науковому товаристві молодих учених за допомогою програми Unicheck), обізнані з наслідками академічної недоброчесності. План реалізації зауважень та пропозицій за результатами опитування здобувачів містить заходи щодо посилення інформування здобувачів щодо процедури їх притягнення до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильною стороною в контексті даного критерію є широкі можливості для здобувачів вищої освіти за третім рівнем проводити перевірку своїх робіт на унікальність тексту. Як позитивну практику можна зазначити проведення річної проміжної атестації за участі не тільки фахівців даного наукового напрямку, а й проректора з наукової роботи, завідувача аспірантури, що дає можливість відразу вирішувати всі проблемні питання. Звертає на себе увагу значна робота ХНМУ щодо забезпечення системи академічної доброчесності. Проводиться анкетування здобувачів вищої освіти щодо форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання, результати яких обговорюються на засіданнях кафедр, вчених радах факультетів та університету. Здобувачі вищої освіти загалом ознайомлені з основними нормами академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Рекомендовано аналіз результатів опитування здобувачів вищої освіти за третім рівнем проводити залежно від спеціальності для об'єктивної оцінки якості навчання за певною ОНП, зокрема 228 «Педіатрія». Рекомендовано визначити конкретні заходи для посилення інформування здобувачів щодо процедури їх притягнення до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Наявні форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за третім рівнем дозволяють встановити досягнення результатів навчання за ОП. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, включають процедури запобігання та врегулювання конфліктів інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. Здобувачі вищої освіти та навчально-педагогічні працівники мають можливості для перевірки текстів на унікальність або запозичення. Встановлені факти та докази дають можливість зробити висновок про загальну відповідність критерію встановленим вимогам. Наявні недоліки не є суттєвими.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

При аналізі даних, представлених в табл. 2 відомостей про самооцінювання було висвітлено дані не про всіх НПП, які задіяні до реалізації ОП (не було даних про НПП вибіркових ОК). На запит ЕГ була надана додаткова інформація щодо викладачів вибіркових ОК (доповнення до табл. 2). Відповідність викладачів дисциплінам ОП обґрунтована (базова освіта, підвищення кваліфікації курсами ТУ, науковими працями в фахових вітчизняних та міжнародних виданнях). Викладачі мають необхідний науково-педагогічний досвід, проводять активну наукову діяльність, що дає можливість забезпечити досягнення програмних цілей та результатів навчання. Відповідно до даних табл. 2 та доповнення до неї встановлено, що у викладачів, задіяних до реалізації ОП, академічна, професійна та публікаційна активність в основному релевантна тим дисциплінам, які вони викладають. Приклад: проф. Клименко В.А. викладає ОК «Сучасні наукові дослідження з проблематики дитячої алергології»; має вищу категорію за спеціальністю «Дитяча алергологія» (посвідчення №2498 від 03.03.2019р) та публікації за даним напрямком (Клименко В.А., Кожина О.С. Прогнозування тяжкого перебігу бронхіальної астми у дітей. Здоров'я дитини. 2019. №5(14). С.33-37); проф. Карпенко К.І. викладає дисципліну «Філософія науки» – має спеціальність філософ, є доктором філософських наук, має публікації з даного напрямку («Методологічне значення курсу «Філософія науки»/ Збірник матеріалів «Шляхи підвищення якості підготовки студентів і аспірантів медичних університетів в контексті викладання соціогуманітарних дисциплін», Запоріжжя: ЗНМУ, 2020. С.69-70.) В ОП є обов'язковий ОК «Методологія наукових досліджень в педіатрії», тоді як у табл. 2 даний ОК значиться як «Методологія наукових досліджень в медицині». Серед 4-х викладачів даної дисципліни усі мають спеціальність з внутрішньої медицини (терапії, кардіології) і немає жодного викладача із спеціальності педіатрія (даний ОК віднесено до блоку здобуття глибинних знань із спеціальності). Для викладання дисципліни «Менеджмент і презентація наукових та освітніх проектів» зазначено двох викладачів, серед яких асист. Лалименко О.С., яка має спеціальність медико-профілактична справа, пройшла курси підвищення кваліфікації «Школа досвідченого лектора» в ХНМУ у 2018-2019 рр.; в таблиці не вказано жодної публікації викладача. Окрім того, при опитуванні здобувачі найчастіше вказували, що зміст цієї дисципліни потребує суттєвих змін (<https://cutt.ly/SnT3hW5>, Результати анкетування аспірантів). В табл. 2 та в додатку до неї відсутні дані про НПП, які викладають ОК «Належна клінічна практика» та «Належна лабораторна практика». На запит ЕГ було представлено додатковий документ: «Перелік тем аспірантів та відповідних публікацій керівників, НДР наукового керівника, дотичних темі дисертаційної роботи аспіранта», що також підтверджує відповідність критерію 6.1. Під час бесід зі здобувачами (зустрічі 3,4 та 8) неодноразово вказувалось на високий професійний рівень викладацького складу.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура проведення конкурсного добору викладачів на посади є прозорою і регулюється Наказом ХНМУ про «Порядок заміщення вакантних посад науково-педагогічних, наукових та педагогічних працівників у ХНМУ» та укладання з ними договору (контракту). Відповідно до цього Наказу, на офіційному сайті постійно оновлюється інформація щодо наявності вакантних посад (<https://cutt.ly/InpfnNj>). Посилання на сайті активне. Окрім того, представлені у відкритому доступі зразки документів та перелік документів, які вимагаються для обрання на посаду асистента, доцента, професора. Оголошення про проведення конкурсу, терміни та умови його проведення публікуються на офіційному сайті ХНМУ, на спеціалізованих веб-ресурсах з метою забезпечення широкого доступу до цієї інформації зацікавлених осіб. Документи розглядаються конкурсною комісією Вченої ради ХНМУ на відповідність встановленим кваліфікаційним вимогам до відповідної посади. Рішення Вченої ради ХНМУ є підставою для укладення з обраною особою трудового договору (контракту) і видання наказу ректора про зарахування її на посаду. Процедура відбору та призначення на посаду науково-педагогічних працівників регулюється Положенням про підвищення кваліфікації науково-педагогічних та педагогічних працівників ХНМУ (<https://cutt.ly/3nrfybx>), яке оприлюднене у відкритому доступі на сайті ЗВО. Під час конкурсного добору враховуються: наявність наукового ступеня та вченого звання відповідно до профілю кафедри, кількість наукових та навчально-методичних праць (академічні якості); практичний досвід роботи, здатність постійно підвищувати свій професійний рівень, педагогічну майстерність і наукову кваліфікацію, викладання на високому науково-методичному рівні навчальних дисциплін, здійснення наукової діяльності, дотримання норм академічної доброчесності (професійні якості).

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Оскільки основним роботодавцем випускників даної ОП є ЗВО, відповідно, ХНМУ готує та надає до Міністерства охорони здоров'я пропозиції щодо необхідної для закладу кількості місць до аспірантури за певними спеціальностями та формами навчання і виступає роботодавцем для аспірантів ХНМУ, які успішно виконали усі форми навчання в аспірантурі та успішно захистили дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора філософії. До освітнього процесу на даній ОП залучаються провідні фахівці галузі згідно договорів ХНМУ з провідними лікувальними закладами міста та області. Директори та колективи КНП та КЗОЗ, що є клінічними базами виконання дисертаційних робіт, організують робочі місця, забезпечують набір хворих до дослідження, доступ до персональних комп'ютерів та інтернет-мереж, лабораторно-діагностичного обладнання, що також підтвердили роботодавці на зустрічі 5 (Муратов Г.Р. – директор КНП ХОР «Обласна дитяча клінічна лікарня», Кондратова І.Ю. – заступник директора КНП ХОР ОКЛ «Регіональний перинатальний центр», Мараян Р.В. – директор КНП ХОР «Обласний спеціалізований будинок дитини Гіпократ», КНП «Міська дитяча клінічна лікарня №16»). Представники роботодавців не включені в склад наукової комісії, проте на засіданнях «Круглих столів», на яких переглядалася ОП запрошувалися роботодавці, що є задокументовано у протоколах круглих столів, наданих на запит ЕГ. На зустрічі з роботодавцями було підтверджено наявність тісної співпраці між ними і ХНМУ та озвучено,

що їх пропозиції були враховані, що підтверджено протоколами засідань кафедр. Наведено конкретні приклади: проф Шевченко Н.С. підтвердила долучення до організації та реалізації даної ОП, шляхом участі у перегляді вибіркового дисциплін, зокрема «Актуальні питання перинатальної та дитячої кардіології»; проф. Богмат Л.Ф також повідомила про дотичність до перегляду ОП; доц. Кондратова І.Ю. засвідчила реалізацію своєї пропозиції у ОП щодо доповнення вибіркового компонентів питаннями перинатальної респіраторології та перинатального паліативу. При дискусії у фокус-групах (зустріч 1, 2, 5) було відмічено, що всі стейкхолдери усвідомлюють потребу в співпраці.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Провідною складовою даної ОП є навчання біля ліжка хворого. Здобувачі удосконалюють здатність до аналізу складних клінічних ситуацій, покращують навички діагностики та лікування проблемних захворювань, набувають досвіду спілкування з колегами, вчать клінічно мислити, адже вони присутні на спільних обходах сумісно з завідувачами відділеннями, професорами, доцентами кафедр, консиліумах. Це можливе тому, що клінічні кафедри, на яких навчаються здобувачі освіти, базуються у медичних закладах міста і з цими закладами ХНМУ має підписані договори про співпрацю. Базами клінічних кафедр факультету в м. Харків є КНП ХОР ОДКЛ, КЗ ОЗ ОДКЛ №1, КНП ХОР ОКЛ «Регіональний перинатальний центр», КНП ХОР «Обласний спеціалізований будинок дитини Гіппократ», КНП «Міська дитяча клінічна лікарня №16». До освітнього процесу залучені представники роботодавців. Наприклад, кафедра педіатрії № 1 та неонатології розміщена на базі КНП ХОР «Обласна дитяча клінічна лікарня», викладачі кафедри тісно співпрацюють зі співробітниками лікувальних закладів, практична частина занять, клінічна робота здобувачів проходить у відділеннях лікарень. КНП «Міська дитяча клінічна лікарня №16» є клінічною базою ХНМУ – кафедри педіатрії №2; КНП ХОР «Обласна дитяча клінічна лікарня №1» – кафедри пропедевтики педіатрії № 2; Університетська клініка ХНМУ також є закладом тісної співпраці з кафедрами ЗВО. Окрім того, працівники закладів охорони здоров'я за сумісництвом є викладачами ХНМУ ім. М. І Пирогова та навпаки. До наукового керівництва та викладання залучені визнані професіонали спеціальності – представники адміністрації ХНМУ та кафедр відповідного спрямування (проректор з наукової роботи проф. Мясоедов В.В., проф. Гончарь М.О., проф. Сенаторова Г.С., проф. Ріга О.О., проф. Чайченко Т. В., проф. Клименко В. А.) та експерти галузі (проф. Макеева Н. І.). В рамках міжнародних умов про співпрацю до викладання також запрошуються іноземні лектори та експерти з різних галузей медицини. Наприклад, у ЗВО проводиться «Школа лідерства для аспірантів ХНМУ», інформація про терміни, умови та тематику оприлюднена на сайті закладу (<https://cutt.ly/ZnprfjE>).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ХНМУ функціонує система сприяння професійному розвитку викладачів через забезпечення доступу до інформаційних, методичних, матеріально-технічних ресурсів ХНМУ; впроваджено Стратегію інтернаціоналізації на 2019-2025 рр (<https://cutt.ly/GnprfaE1>), що сприяє професійному розвитку НПП на міжнародному рівні. Міжнародний відділ ХНМУ оприлюднює на сайті закладу інформацію щодо наявності та умов міжнародного стажування (як приклад, <https://cutt.ly/8nprfdnI>, посилання активне). Навчально-науковий інститут післядипломної освіти та Навчально-науковий інститут якості освіти забезпечують в ЗВО реалізацію заходів безперервного професійного розвитку, які регламентуються Положенням про підвищення кваліфікації науково-педагогічних та педагогічних працівників ХНМУ (<https://cutt.ly/Dnprff5e>). На час підвищення кваліфікації з відривом від виробництва (освітнього процесу) в обсязі, визначеному законодавством, за науково-педагогічними працівниками зберігається місце роботи (посада) із збереженням середньої заробітної плати. В Положенні відсутня інформація щодо можливості перезарахування результатів навчання у закордонному стажуванні та визнання неформальних результатів підвищення кваліфікації (відвідування тематичних вебінарів, онлайн курсів тощо), хоча приклади закордонного підвищення кваліфікації викладачів за ОП наявні: проф. Ріга О.О. - стажування на міжнародне тренерство з педіатричної паліативної допомоги, Канада, 2017р.; проф. Макеева Н.І. – учасник Програми академічної мобільності, Іран, 2017). ХНМУ сприяє та забезпечує умови для проходження НПП заходів професійного розвитку - підвищення лікарської та викладацької майстерності (<https://cutt.ly/5nprfhq>), (<https://cutt.ly/1nprfksx>). Інформація оприлюднена на сайті ЗВО, посилання активні, проте деякі документи на сайті без підписів відповідальних осіб. Позитивною стороною є створення «Школи наукових керівників ХНМУ» - додаткової мотивації щодо підвищення кваліфікації для керівників здобувачів освітньо-наукового ступеня доктор філософії (за рекомендацією ORPHEUS). В ХНМУ реалізується акредитована Національним агентством ОП другого магістерського рівня «Педагогіка вищої школи». Проф. Гончарь М. О. та проф. Фролова Т. В. отримали другу вищу освіту за спеціальністю «Педагогіка вищої школи», проф. Макеева Н. І. здобула другу вищу освіту за спеціальністю «Освітні педагогічні науки». Моніторинг своєчасності проходження курсів підвищення кваліфікації виконує завідувач кафедри/відділення, декани факультетів/ директорів навчально-наукових інститутів, деканат факультету підвищення кваліфікації викладачів. Бажано також залучення відділу моніторингу якості діяльності до аналізу наявних програм підвищення кваліфікації, задоволеності викладачів їх змістом і методикою проведення.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У ХНМУ створено матеріальну та нематеріальну мотивацію професорсько-викладацького складу для заохочення та стимулювання розвитку викладацької майстерності: Програма підтримки науково-дослідної, освітньої та методичної роботи здобувачів наукових ступенів та вчених звань, науково-педагогічних працівників, і преміювання за досягнення високих результатів. З метою визначення здобутків окремих структурних підрозділів та науково-педагогічних працівників в ХНМУ запроваджено он-лайн системи «Наука онлайн» та «Рейтинг онлайн». З метою стимулювання викладацької майстерності у ХНМУ на базі Навчально-наукового інституту якості освіти впроваджено План підвищення педагогічної кваліфікації науково-педагогічних працівників ХНМУ на 2021 р. (зі змінами), в рамках якого проводиться «Школа досвідченого лектора», «Школа наукових керівників ХНМУ», «Школа молодого викладача ХНМУ», «Школа гаранта освітньої програми» (<https://cutt.ly/cnpfl2R>). Інформація наявна у відкритому доступі на веб-сайті університету. Розроблено Положення про оцінювання науково-педагогічної діяльності кафедр та структурних підрозділів ХНМУ (<https://cutt.ly/hnpfxpp>). За результатами оцінювання колективи кращих кафедр отримують матеріальну винагороду. За підтримки ректорату викладачі професійно-орієнтованих дисциплін та кращі науковці щорічно беруть участь в обласному конкурсі «Вища школа Харківщини – кращі імена» (проф. М.О. Гончарь - переможець конкурсу в 2018р; проф. Сенаторова Г.С. – лауреат конкурсу 2016р.). Написання наукових та навчально-методичних видань, захист дисертації також заохочується дипломами та/або грошовими преміями. Матеріальна підтримка викладачів здійснюється шляхом преміювання за досягнення в науковій, педагогічній та громадській роботі, сумлінну працю на благо ХНМУ та до різних свят. Нематеріальне заохочення відбувається шляхом нагородження грамотами, подяками з нагоди визначних та ювілейних дат. У ході бесіди з викладачами встановлено, що їхня викладацька майстерність підвищується шляхом участі у різних наукових заходах: науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах, методичних семінарах, майстер-класах, курсах підвищення кваліфікації з педагогіки.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Позитивною практикою можна вважати забезпечення викладання клінічних дисциплін на клінічних базах Університету, якими є медичні заклади міста на підставі підписаних договорів про співпрацю. Механізми відбору при заміщенні вакантних посад – прозорі, чіткі та зрозумілі. Варто відзначити: поєднання викладання з практичною діяльністю за фахом викладачами курсу професійної та практичної підготовки за спеціальністю; залучення роботодавців та наявної в них матеріально-технічної бази та високотехнологічного обладнання для якісного оволодіння практичними навиками та виконання наукових досліджень здобувачами; залучення професіоналів-практиків до навчального процесу. У ХНМУ розвинена система професійного розвитку викладацького складу «Школи наукових керівників ХНМУ», «Школа лідерства», «Школа гарантів ХНМУ» та стимулювання педагогічної майстерності, шляхом рейтингу, а в подальшому - відзначення подяками, грамотами та/або преміювання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Несуттєвим недоліком слід вважати невідповідність назв дисциплін в ОП та в таблиці 2 відомостей про самооцінювання. До викладання дисципліни «Методологія наукових досліджень в педіатрії» необхідно залучити фахівця педіатричної спеціальності. Рекомендовано покращити кваліфікацію окремих викладачів, задіяних до реалізації ОП, зокрема певних дисциплін для набуття універсальних навиків дослідника. Рекомендовано визначити чіткі механізми визнання закордонних стажувань, що дозволить кожному НПП підвищити свій професійний рівень; активно залучати експертів галузі до організації та реалізації освітнього процесу.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Встановлені факти і докази свідчать про загальну відповідність критерію 6 встановленим вимогам. Загалом академічна та професійна кваліфікація викладачів, залучених до реалізації ОП дозволяє забезпечити досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. Процедура конкурсного добору викладачів є прозорою. ЗВО залучає роботодавців та професіоналів-практиків до реалізації ОП. Керівництво ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів. У ЗВО функціонують школи розвитку професійної майстерності викладачів, наукових керівників, гарантів. Наявна практика стимулювання викладачів шляхом рейтингу, відзначення подяками, грамотами, преміями. Наявні недоліки не є суттєвими.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час зустрічі в онлайн режимі було продемонстровано навчальні приміщення кафедр, які забезпечують освітній процес, бібліотеку, центральну науково-дослідну лабораторію ХНМУ, науково-дослідний інститут експериментальної та клінічної медицини ХНМУ, навчально-науковий інститут якості освіти, на базі якого функціонують симуляційні класи. Навчальні приміщення оснащені комп'ютерами, мультимедійною технікою, забезпечені безлімітним і безкоштовним доступом до мережі Інтернет. Міжкафедральні симуляційні класи оснащені сучасними симуляторами, манекенами, тренажерами та фантомами. Бібліотека розміщена у 2-х корпусах, може розмістити 680 відвідувачів одночасно. Науковий фонд бібліотеки є достатнім для реалізації ОП, він постійно оновлюється, є доступ до різноманітних інформаційних ресурсів, серед яких USMLE, Cochrane Library, Springer Nature, Scopus, Web of Science та ін. Сайт бібліотеки є досить інформативним (<http://libr.knmu.edu.ua>), містить посилання на різні веб-ресурси для проходження курсів з академічної доброчесності, набуття soft skills тощо. Здобувачі мають можливість виконувати наукову складову ОП як на клінічних базах, так і в лабораторіях ЗВО. Слід відмітити, що клінічні кафедри, де виконуються дисертаційні роботи забезпечені УЗД апаратом, ЕКГ приладами, приладами для добового моніторингування ЕКГ та АТ, спірографом та іншими ресурсами, що створює сприятливі умови для виконання наукового дослідження. Наукові лабораторії оснащені сучасними апаратами для проведення імуноферментного аналізу, ПЛР в реальному часі; нещодавно придбано сучасний проточний цитометр, що дозволяє виконувати широкий спектр наукових досліджень. Здобувачі ОП мають можливість працювати в лабораторії при наявності певних навичок, або бути присутніми при проведенні досліджень відповідно до їх наукової роботи.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

У ХНМУ здобувачі мають безоплатний доступ до відповідної інфраструктури (навчальних кімнат, лекційних аудиторій, бібліотеки, стимуляційного центру, спортивного залу), а також до інформаційних ресурсів (мережі Інтернет, фондів наукової бібліотеки, з відкритим доступом до провідних пошукових систем біомедичного профілю), які необхідні для навчання та викладацької і наукової діяльності. Опитування здобувачів показало, що доступом до літератури та наукометричних баз задоволені 78,7% респондентів різних спеціальностей. Здобувачі та викладачі при наявності певних навичок можуть проводити наукові дослідження на клінічних базах та в ЦНДЛ, користуватися мультимедійним обладнанням для підготовки, апробації та презентації результатів досліджень. У ЗВО впроваджена Програма підтримки здобувачів наукових ступенів та вчених звань, науково-педагогічних працівників, і преміювання за досягнення високих результатів (http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/nauka/progr_pidtrym.pdf), за якою здобувачі мають змогу отримувати кошти на придбання реактивів, публікації статей тощо. Під час зустрічей з керівництвом закладу, академічним персоналом та здобувачами було підтверджено дієвість цієї програми. Зокрема, один із здобувачів зазначив, що в рамках цієї програми йому було закуплено реагенти для дослідження, інший здобувач вказав, що йому частково покрили кошти за публікацію статті. Проте, під час анкетування аспірантів було висловлено ряд пропозицій щодо удосконалення цієї програми, серед яких, зокрема відмічено необхідність збільшення інформованості про неї та прозорості. Окрім того, заклад забезпечує можливість безоплатного проведення досліджень в лабораторіях університету.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Психологічну допомогу здобувачі ВО можуть отримати в Психологічній службі, яка є підрозділом Навчально-наукового інституту якості освіти ХНМУ. На сайті закладу є інформативна сторінка даного підрозділу (<https://cutt.ly/MnoCuam>), фахівці якої щоденно проводять індивідуальні консультації для академічної спільноти та для здобувачів ВО. Під час зустрічі з аспірантами було уточнено, що здобувачі знають про існування такої служби у закладі, але не могли сказати де вона знаходиться і потреби звертатися до даного часу в них не виникало. Під час анкетування здобувачів третього рівня було повідомлено про одинокі випадки академічного булінгу, проте при зустрічі зі здобувачами, аспіранти спеціальності «Педіатрія» не вказували на наявність проблем академічного тиску, а зазначали доброзичливе і сприятливе освітнє середовище. Окрім того, для вирішення складних питань здобувачі та викладачі ОНП можуть отримати юридичну консультацію в юридичному відділі ХНМУ (<https://cutt.ly/LnoCUJj>).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ОП, навчальний план, робочі програми з дисциплін розміщені у вільному доступі на сайті ХНМУ (<https://cutt.ly/7npONM1>). Окрім того, на сайті є доступ до всіх нормативних документів та електронних ресурсів.

Здобувачі можуть також безперешкодно отримувати консультації від наукового керівника, у відділі аспірантури, Раді наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених, у Навчально-науковому інституті якості освіти, а також у завідувачів відповідних кафедр та підрозділів. Функціонує Телеграм-канал «Аспіранти ХНМУ» для швидкого обміну інформацією. Інформацію про порядок проходження навчальних дисциплін здобувачі отримують у відділі аспірантури, тоді як розклад занять в межах окремої дисципліни - безпосередньо на кафедрі. Міжнародний відділ надає інформацію про міжнародні навчальні курси, стипендіальні програми та гранти. Молоді вчені регулярно заохочуються до участі у діяльності міжнародної науково-освітньої дослідницької мережі USERN. Під час зустрічі з здобувачі висловлювала задоволення інформаційною, організаційною та консультативною підтримкою. Результати опитування показали, що 93,5% респондентів різних освітніх програм за третім рівнем вищої освіти задоволені рівнем інформаційної підтримки в ХНМУ та практично всі (99,1%) задоволені роботою відділу аспірантури (<https://cutt.ly/lnpAMVW>). За результатами анкетування здобувачів було висловлено пропозицію щодо встановлення чітких дедлайнів для певних видів робіт, що відображено у Плані реалізації зауважень та пропозицій за результатами опитування здобувачів (заплановано розробити «Пам'ятку аспіранта» із зазначенням основних етапів їх дедлайнів). Відповідно до відомостей про самооцінювання та зустрічей у фокус-групах встановлено, що задоволеність здобувачів освітньою, організаційною, інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою визначається і під час щорічної атестації на відповідних кафедрах, а також під час звітування комісії на чолі з проректором з наукової роботи ХНМУ. На сайті ЗВО є скринька довіри, через яку здобувач може донести інформацію керівництву університету, а також телефони урядової телефонної гарячої лінії, гарячої лінії з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми, гендерної дискримінації, консультування мігрантів.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У ХНМУ створені умови для реалізації права на освіту особами з особливими потребами. Затверджено «Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з обмеженими фізичними можливостями» (<https://cutt.ly/PnpSLoT>), який визначає відповідальних осіб та порядок пересування осіб з особливими потребами в приміщеннях університету. На сайті ЗВО є інформація щодо умов доступності ХНМУ для навчання осіб з особливими освітніми потребами та Експертний висновок щодо встановлення відповідальності приміщень ХНМУ вимогам чинних будівельних норм, стандартів та правил щодо забезпечення безперешкодного доступу маломобільних груп населення (<https://cutt.ly/UnpDips>). Входи до приміщень ЗВО обладнані пандусами, є ліфти, вхідні двері до приміщень забезпечують проїзд інвалідним візком. За ОП, що акредитується, на даний час особи з особливими освітніми потребами не навчаються. Відповідно до відомостей про самооцінювання, «за наявності здобувачів з особливими потребами, не обмежується їх участь у молодіжних творчих заходах, міжнародних подіях, стипендіальних програмах та грантах».

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політика вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями та дискримінацією регламентується Положенням про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ (http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc). Відповідно до положення, створено постійно діючу Комісія запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією, визначено порядок звернень і вирішення конфлікту. На сайті ХНМУ добре відображена антикорупційна діяльність (<https://cutt.ly/jnpFAWu>). В університеті запроваджено процедуру Уповноваженого з антикорупційної програми, розроблена антикорупційна програма ХНМУ. Функціонує Центр гендерної освіти. Вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних з порушенням етичних норм регламентує Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами в ХНМУ, затверджене 02.07.2020 року, яке було надане на запит ЕГ. Відповідно до відомостей про самооцінювання, при виникненні конфліктних ситуацій здобувач може звернутися до наукового керівника, гаранта ОП, будь-якого викладача, або безпосередньо до відділу аспірантури, докторантури та клінічної ординатури ХНМУ, а також завідувачів відповідних кафедр та підрозділів. Про конфліктні ситуації здобувач може інформувати керівництво університету (за необхідності анонімно через «Скриньку довіри» на сайті ХНМУ (dovira@knmu.kharkov.ua) або звернутись до Центру гендерної освіти ХНМУ). Правову підтримку студенти та викладачі ОП можуть отримати в юридичному відділі ХНМУ у встановленому законодавством порядку. (<https://cutt.ly/onpFM7a>). Результати опитування здобувачів третього рівня вищої освіти різних спеціальностей показали недостатню інформованість респондентів щодо процедури інформування уповноважених осіб університету про академічний булінг (ознайомлені 40%) та про випадки сексуальних домагань (ознайомлені 36,1%). Адміністрація закладу вже вжила заходів для покращення інформування здобувачів, що відображено у Плані реалізації зауважень та пропозицій за результатами опитування здобувачів від 19 березня 2021 р. Під час фокус-групи, здобувачі вказали, що випадків дискримінації, а також випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями, корупцією не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильною стороною ОП є матеріально-технічні ресурси ЗВО та клінічних кафедр, на яких проводиться навчання за даною ОП, потужний бібліотечний фонд, інформативний сайт бібліотеки, доступ до інформаційних ресурсів, наукометричних баз, що дозволяють забезпечити цілі та програмні результати навчання. Як позитивну практику слід відмітити Програму підтримки здобувачів і наукових керівників; ретельний аналіз результатів опитування здобувачів із планом реальних заходів для реалізації зауважень та пропозицій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Суттєвих недоліків не виявлено, проте встановлено недостатню інформованість здобувачів щодо процедури вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних з дискримінацією та з сексуальними домаганнями. Також необхідно більше інформувати здобувачів про можливості отримання психологічної допомоги.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Враховуючи наявні факти і докази, а також дані обговорення у фокус-групах із здобувачами, адміністрацією, викладацьким і допоміжним складом експертна група дійшла висновку, що матеріально-технічні ресурси та навчально-методичне забезпечення ОП дозволяють забезпечити досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання. Заклад забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів як до інфраструктури, так і до інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах освітньої програми. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси. Створені умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. Надається достатня освітня, організаційна, інформаційна, консультативна підтримка здобувачам. Розроблені положення щодо процедур вирішення конфліктних ситуацій. Таким чином, представлена ОП за спеціальністю 228 «Педіатрія» відповідає рівню В за критерієм 7, а вказані недоліки не є суттєвими та ЗВО має реальні шляхи для їх вирішення.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Структурним підрозділом ХНМУ є Навчально-науковий інститут якості освіти, який в своїй роботі керується «Положенням про навчально-науковий інститут якості освіти Харківського національного медичного університету», «Положенням про систему забезпечення якості освітньої діяльності Харківського національного медичного університету» (<https://cutt.ly/XndqtwN>). Під час проведення акредитаційної експертизи, аналізу відкритих джерел та зустрічі з академічним персоналом експертна група встановила, що процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм регулює «Положення про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ХНМУ» (<https://cutt.ly/zndqiG4>, розділ Нормативно-правова база). Програма була розроблена в 2017 році, переглянута та затверджена в 2020 році. Суттєвих змін до ОП не вносилося. У 2021 році оновлена ОНП підготовки докторів філософії за третім рівнем вищої освіти за спеціальністю 228 «Педіатрія», галузі знань 22 «Охорона здоров'я», яка представлена на сайті ХНМУ (<https://cutt.ly/bndqaDP>, розділ Освітньо-наукові програми), та введена в дію Наказом ректора №50 від 01.03.2021 року (<https://cutt.ly/pndqdvP>, розділ Нормативно-правова база). Були переглянуті та сформовані цикли загальної підготовки та професійної підготовки, розширений цикл вибіркових дисциплін. Підставою для оновлення можуть виступати ініціатива гаранта, робочої групи, стейкхолдерів, здобувачів вищої освіти. Оновлення відображаються в відповідних структурних розділах ОП, навчальних планах.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Експертна група встановила, що здобувачі вищої освіти ХНМУ долучаються до процесу моніторингу ОП за допомогою наступних механізмів: беруть участь у громадських обговореннях, круглих столах. Згідно зі Статутом громадської організації «Студентське самоврядування ХНМУ» (<https://cutt.ly/ondqnpj>), органи студентського самоврядування активно залучені до процедур забезпечення якості освітнього процесу. Крім того, в ХНМУ діє Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених (<https://cutt.ly/Jnjn3jQ>), яке бере участь у внутрішньому забезпеченні якості вищої освіти. В університеті проводилось опитування здобувачів вищої освіти за третім рівнем (<https://cutt.ly/8njn83F>, розділ Анкетування студентів) за допомогою Google-форм. За результатами анкетування, які розглядалися на кафедрах, вченій раді університету розроблено План реалізації зауважень та пропозицій за результатами опитувань здобувачів освіти третього (освітньо-наукового) рівня ХНМУ за 2021 рік (<https://cutt.ly/wnEgci>, розділ Анкетування студентів). Під час дистанційної зустрічі здобувачі підтверджують, що при обговоренні ОП враховують їх побажання, зауваження, пропозиції.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Під час зустрічі з роботодавцями встановлено, що вони ознайомлені з ОП, активно залучені до формування вимог щодо компетентності випускників, забезпечення місць практики та працевлаштування. Переважна більшість здобувачів вищої освіти за третім рівнем працевлаштовуються саме в ХНМУ, який є для них основним роботодавцем, а також в лікувально-профілактичні заклади Харкова. Спілкування з роботодавцями відбувається на різних заходах: круглих столах, виставках, семінарах, зборах асоціацій. Але співпраця з роботодавцями вимагає більш системного підходу, зібрання представників роботодавців повинні відбувались регулярно з певною циклічністю. Необхідно врегулювати чіткі механізми взаємодії ЗВО та роботодавців. Розроблений зразок анкети для стейкхолдерів-роботодавців (<https://cutt.ly/Mnjmdni>), але поки що опитування за цією анкетой не проводилось. Спілкування з роботодавцями під час дистанційної зустрічі показало, що підготовка здобувачів проводиться на сучасному рівні, роботодавці задоволені рівнем підготовки здобувачів.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

У ХНМУ існує практика зворотного зв'язку з випускниками третього освітньо-наукового рівня. Під час он-лайн зустрічі з академічною спільнотою університету експертною групою отримана інформація щодо наявності контакту з випускниками педіатричної школи ХНМУ, які працюють у різних ЗВО, обіймають керівні посади в закладах охорони здоров'я, є членами робочих груп в МОН, МОЗ та НСЗУ, міжнародними експертами і членами міжнародних наукових проєктів та організацій. Наявність такого зв'язку дозволяє моніторити кар'єрний шлях випускників, розширяти перелік роботодавців, а при необхідності і рецензентів ОНП. Відомості, які містяться в рейтинговій базі ХНМУ (<http://nauka.knmu.edu.ua/allrate/>), базі наука-онлайн ХНМУ (<http://31.128.79.157/sierp/index.php>) та заявлені у відомостях про самооцінювання як джерело відстеження кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОНП, не є достатньо інформативними. Наукові здобутки випускників ОНП можливо відстежити в базі даних репозитарію ХНМУ (<http://repo.knmu.edu.ua/>). В університеті розроблена Анкета для випускників, яка представлена на офіційному сайті (http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=4236&Itemid=87&lang=uk), але результати анкетування на сайті відсутні.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Експертна група під час проведення акредитаційної експертизи, аналізу відкритих джерел та зустрічі з допоміжним персоналом встановила, що у ЗВО здійснено кроки щодо організації системи забезпечення якості вищої освіти. Структурним підрозділом ХНМУ є Навчально-науковий інститут якості освіти, який в своїй роботі керується «Положенням про навчально-науковий інститут якості освіти Харківського національного медичного університету», «Положенням про систему забезпечення якості освітньої діяльності Харківського національного медичного університету» (<https://cutt.ly/cnjmvm7>), Положенням про організацію освітнього процесу у ХНМУ (<https://cutt.ly/andqGeS>). В університеті існує практика забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти. Одним із інструментів внутрішнього забезпечення якості є проведення внутрішнього моніторингу освітніх програм. На офіційному сайті існує План-графік подання звітів гарантми освітніх програм з моніторингу ОП в 2020-2021 навчальному році (<https://cutt.ly/jndqAPz>), але в ньому відсутня інформація щодо звітування за ОНП за спеціальністю 228 «Педіатрія». В університеті проводиться опитування здобувачів, спілкування гаранта ОП, науково-педагогічного персоналу зі здобувачами під час атестацій, круглих столів, індивідуального звернення, освітнього, наукового процесів, що дозволяє виявити та усунути недоліки та вдосконалити якість ОП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

У зв'язку з тим, що освітньо-наукова програма за спеціальністю 228 «Педіатрія» третього освітньо-наукового рівня проводиться вперше, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередньої акредитації, відсутні.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Експертна група констатує, що формування культури якості є запорукою успішного досягнення результатів навчання здобувачів вищої освіти за ОНП 222 «Педіатрія». Після проведення дистанційних зустрічей, аналізу доступності матеріалів на офіційному сайті ХНМУ експертна група дійшла до висновку, що в ХНМУ сформована культура забезпечення якості вищої освіти: зазначено розуміння цілей та змісту освітньої програми, що є основою для якісної підготовки фахівців за даною ОП. Усі учасники освітнього процесу дотримуються місії, візії, цінностей ХНМУ (<https://cutt.ly/WnjmHnF>), Кодексу академічної доброчесності ХНМУ (<https://cutt.ly/anjmKN9>, розділ Нормативні документи), «Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності Харківського національного медичного університету» (<https://cutt.ly/unjmZHJ>). Процедура внутрішнього забезпечення якості вищої освіти включає залучення здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних кадрів до процесу вдосконалення ОП, анкетування здобувачів, роботодавців, обговорення на круглих столах, засіданнях Вченої ради. Здобувачі розуміють цілі і зміст ОП. Професорсько-викладацький склад продемонстрував компетентність та відповідальність у організації освітнього процесу за ОП. Гарант, викладачі, представники допоміжних служб показали компетентність та бажання підвищити якість ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Харківський національний медичний університет послідовно дотримується процедур розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду освітньо-наукової програми. У ЗВО проводяться анкетування здобувачів вищої освіти щодо якості освітньо-наукової програми, результати якого оприлюднюються на офіційному сайті ХНМУ. Хоча акредитація даної ОП є первинною, проте у ЗВО існують традиції збереження зв'язків з випускниками. В академічній спільноті університету формується культура якості, що сприяє розвитку, удосконаленню освітньої діяльності за ОП за спеціальність 228 «Педіатрія».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Процедура взаємодії ЗВО та роботодавців є не до кінця врегульованою. Для оптимізації роботи рекомендовано створити Раду роботодавців з регулярним, циклічним її зібранням. Експертною групою рекомендовано проводити щорічне опитування роботодавців, оприлюднювати на сайті ХНМУ його результати, зауваження, пропозиції.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Дотримані процедури розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньо-наукової програми, які визначені ЗВО. Здобувачі вищої освіти та випускники активно залучені до процесу перегляду ОП, вносять свої пропозиції, які враховуються при перегляді. Роботодавці, з якими зустрічалася експертна група, підтвердили активну участь в обговоренні та перегляді ОП, що підвищує цінність та актуальність такої ОП стосовно конкурентоздатності майбутніх випускників на ринку праці. В ХНМУ існує практика збору, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми шляхом анкетування. В ХНМУ сформована культура забезпечення якості вищої освіти: зазначено розуміння цілей та змісту освітньої програми, що є основою для якісної підготовки фахівців за даною ОП. Встановлені факти та докази дають можливість зробити висновок про загальну відповідність критерію встановленим вимогам. Найвні недоліки не є суттєвими.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ХНМУ визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Всі регламентуючі документи доступні на офіційному сайті ЗВО (<https://cutt.ly/hnp3aTg>). Основними установчими документами, що регулюють взаємодію всіх учасників освітнього процесу є: Статут ХНМУ (<https://cutt.ly/SnaE5yR>) та Колективний договір на 2020-2025 р. (Додаток № 10. Правила внутрішнього трудового розпорядку ХНМУ, розділ 4. Основні права та обов'язки осіб, які навчаються в Університеті (<https://cutt.ly/RnaETW1>). Права та обов'язки здобувачів і наукових керівників під час реалізації ОНП викладені у Положенні про організацію освітнього процесу у ХНМУ (http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_org_osv_proc.zip); Кодексі корпоративної етики ХНМУ (<https://cutt.ly/fnp3KCS>); Положенні про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ХНМУ (<http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/nauka/polozhen275.pdf>) Для врегулювання відносин між аспірантом та ХНМУ укладається договір, розроблений на основі даного Положення. Прийняті у ХНМУ процедури визначають права й обов'язки науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти та є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Під час дистанційної експертизи підтверджено, що учасники освітнього процесу ознайомлені з наведеними документами, про що свідчить аналіз анкетування та онлайн спілкування зі стейкхолдерами та здобувачами. Анкети стейкхолдерів та результати анкетування рівня задоволеності здобувачів ВО викладено за посиланням (<https://cutt.ly/Qnp8szl>) на офіційному сайті ЗВО. У відповідності до пункту 2 «Положення про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ХНМУ» визначено, що аспіранти мають право на отримання методичного і змістовного наукового консультування щодо власного дослідження від наукового керівника, а також мають обов'язок виконувати індивідуальний план наукової роботи та систематично звітувати про хід його виконання на засіданні кафедри, відділу, лабораторії чи іншого підрозділу закладу вищої освіти (наукової установи), уповноваженого для цього його Вченою радою. Проміжна атестація здобувачів даної ОНП відбувається щорічно у два етапи: на засіданні кафедри та під час зустрічі аспірантів із представниками відділу аспірантури та проректором з наукової роботи, де здобувачі мають можливість прозвітувати про хід своїх індивідуальних дослідницьких робіт і проконсультуватися щодо виконання своєї наукової роботи. Експертна група вважає, що права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу є чіткими, зрозумілими та доступними для них.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

У вільному доступі знаходиться «Електронна скринька для пропозицій, зауважень по ОНП» (<https://cutt.ly/7naW1un>). На даний момент проектів ОП для обговорення немає, а також немає жодної інформації чи посилань на результати обговорення ОП.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Освітня програма «Педіатрія» галузі знань 22 – Охорона здоров'я третього освітньо-наукового рівня ХНМУ оприлюднена на веб-сайті, де містяться її опис, зміст, робочі програми освітніх компонентів, які включені до неї (http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/nauka/onp_ped20_.doc). Обсяг інформації достатній для інформування потенційних вступників. Роботодавці проінформовані щодо цілей та змісту підготовки здобувачів за цією освітньою програмою. Інформація на сайті вичерпна та достовірна, включаючи інформацію щодо користування державним та комунальним майном. Під час зустрічей не виявлено протиріч за публічно наданою інформацією.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

У Харківському національному медичному університеті визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Інформація відкрита, що забезпечує прозорість і публічність підготовки здобувачів за ОНП «Педіатрія» третього освітньо-наукового рівня. Прозорість і публічність діяльності ЗВО є достатньою для формування необхідного рівня довіри стейкхолдерів. У ХНМУ налагоджено зворотній зв'язок для швидкого реагування на пропозиції, зауваження та рекомендації зацікавлених сторін освітнього процесу. Як позитивну практику в контексті даного критерію експерти відмічають організовані зустрічі аспірантів з представниками відділу аспірантури та проректором з наукової роботи, де здобувачі мають можливість

прозвітувати про хід своїх індивідуальних дослідницьких робіт і проконсультуватися щодо виконання своєї наукової роботи.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Рекомендовано створити окрему сторінку для громадського обговорення ОП на сайті ХНМУ із структуризацією за роками та чітким визначенням термінів даного процесу, надаючи можливість залишати відгуки, пропозиції та зауваження у відкритому доступі на сайті.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Наведені аргументи дають можливість зробити висновок про загальну відповідність критерію встановленим вимогам. Рішення експертної групи прийнято на основі повної відповідності підкритерію 9.1 та 9.3 та слабких сторін підкритерію 9.2, а саме: сторінка для публікації проектів для громадського обговорення не містить жодної інформації чи посилань на результати обговорення ОП, однак дані недоліки не є суттєвими. При спілкуванні з фокус групами експертна група відзначила: усі стейкхолдери усвідомлюють наявні слабкі сторони та мають план модернізації та удосконалення. Рекомендації, надані експертною групою, орієнтовані на удосконалення ОП.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Тематика вибіркового ОК повністю охоплює теми наукових досліджень здобувачів, зокрема, сучасні наукові дослідження з актуальної проблематики: перинатальної та дитячої кардіології; порушень обміну речовин у дітей; хронічних соматичних захворювань у дітей та новонароджених; з педіатрії розвитку та дитячої паліативної допомоги; з дитячої алергології, з проблематики дитячої хірургії; з гематологічних захворювань у дітей; захворювань нирок у дітей; з діагностики, терапії та профілактики інфекційних захворювань у дітей. Зміст ОП сприяє набуттю універсальних навичок дослідника, зокрема за рахунок ОК «Менеджмент і презентація наукових та освітніх проектів», «Інтелектуальна власність, авторське право, академічна доброчесність», «Біостатистика», «Належна клінічна практика і основи доказової медицини» (9 кредитів). Підготовка до викладацької діяльності у ЗВО за спеціальністю забезпечує вивчення таких ОК як «Інноваційна педагогіка», «Філософія науки», «Етика і біоетика» (10 кредитів). ОК професійної підготовки також сприяють підготовці до викладання. Опитування аспірантів показало, що ОК цього блоку потребують найбільш суттєвих змін, зокрема «Менеджмент і презентація наукових досліджень» (54,6% вказали на доцільність змін). Також слід надати ширші можливості вибору ОК з цього блоку, що зауважувалося здобувачами під час зустрічей та відображено в опитуванні здобувачів (<https://cutt.ly/InpVtf3>). В ОП 2021 року враховані пропозиції здобувачів і розширено вибірково ОК з блоку універсальних навичок науковця, а також тематика Школи лідерства передбачає ряд лекцій і майстер-класів з даного блоку. Здобувачі з 2-го року навчання залучаються до навчально-педагогічної практики, а саме, викладання дисципліни «Педіатрія» для студентів 3-6 курсів з метою набуття практичних навичок викладання, що відображено в їх індивідуальних планах (<http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/nauka/indyvid-n-pl-aspir.doc>). Компоненти ОП, їх зміст та послідовність дозволяють забезпечити повноцінну підготовку здобувачів. Проте, здобувачі висловили побажання щодо доцільності вивчення певних ОК на 2-му році навчання, зокрема «Біостатистики», а також створення можливостей проходження спеціалізації за напрямком наукової підготовки та її зарахування.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямкові досліджень наукових керівників.

Теми наукових досліджень у ХНМУ плануються у рамках науково-дослідних робіт кафедр, що було підтверджено під час зустрічей у фокус-групах гарантом ОП та проректором з наукової роботи ЗВО. Тематика наукових досліджень відповідає напрямкам наукових досліджень та фаху наукових керівників, доповнює стратегічні завдання педіатричних наукових шкіл. Надана на запит ЕГ додаткова інформація підтверджує співпадіння напрямків наукової діяльності здобувачів та їх керівників та можливість формування разових спеціалізованих рад у ЗВО. У відомостях про самооцінювання також надано ряд прикладів, зокрема, проф. Гончарь М.О. є науковим керівником здобувача Іванової Є.В. (тема дисертації: «Прогнозування та профілактика неонатальних аритмій з ураженням

даних добового моніторингу ЕКГ та рівнів копептину, ішемічно-модифікованого альбуміну»), має статті відповідного напрямку: Гончарь М.О. Проблемні питання діагностики і лікування неонатальних аритмій /Неонатология, хирургия и перинатальная медицина.- 2014 - т.2. - №2(4). - с.68-74); проф. Сенаторова Г. С. - науковий керівник здобувача Хапченкової Д.С. (тема дисертації: «Рання діагностика та прогнозування артеріальної гіпертензії у дітей після оперативної корекції коарктації аорти»), є автором монографії «Артеріальна гіпертензія у дітей». Харків, 2018. – 103 с.). Наукові керівники (професори Чайченко Т. В., Фролова Т. В., Ріга О. О., Кліменко В. А., Макеєва Н. І., Одинець Ю. В., Давіденко В. Б., Кузнецов С. В.) також мають підтвердження догочності напрямку власних наукових досліджень науковій тематиці, обраній здобувачами третього рівня вищої освіти зі спеціальності «Педіатрія» (<https://cutt.ly/dnpNZy6>).

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

При аналізі відомостей про самооцінювання ОП «Педіатрія» ЕГ побачила широкий набір можливостей проведення, апробації та обговорення результатів наукових досліджень здобувачів. Так, з метою апробації результатів наукових досліджень аспірантів, в ХНМУ щорічно проводиться науково-практична конференція молодих вчених. Під час зустрічі з адміністративним персоналом була отримана інформація, що контроль виконання ОП та наукового дослідження відбувається під час щорічної атестації: аспірант звітує на кафедральних зборах про виконання індивідуального плану підготовки. Звіт аспіранта, рецензія керівника, витяг з протоколу кафедральних зборів, характеристика, надана керівником здобувача, передаються в відділ аспірантури та докторантури, потім звіт затверджується проректором з наукової роботи, який на засіданні Вченої ради університету доповідає про стан підготовки здобувачів вищої освіти третього рівня. ХНМУ є членом Організації з PhD програм у біомедицині та медичних науках у Європі ORPHEUS. В ХНМУ створена Школа лідерства для аспірантів (<https://cutt.ly/qnjQZ6j>). Здобувачі мають доступ до Науково-дослідного інституту експериментальної та клінічної медицини (<https://cutt.ly/WnjQVar>) з потужною лабораторною базою, в склад якої входять лабораторії клітинних технологій, молекулярно-клітинної патології, імунологічних та молекулярно-біологічних досліджень. Підготовка наукових та медичних кадрів, в тому числі і здобувачів вищої освіти за третім рівнем є одним із важливих завдань діяльності цього інституту. В ХНМУ також функціонує Центральна науково-дослідна лабораторія (<https://cutt.ly/1njQM5c>), співробітники якої залучені до допомоги здобувачам вищої освіти за третім рівнем при роботі з обладнанням та виконанням досліджень. Структурним підрозділом університету є Український інститут мітохондріальної та епігеномної медицини (<https://cutt.ly/UnjQ2Cn>). Заклад є співзасновником з наукових журналів та 1 електронного видання (<https://cutt.ly/xnjQ3MP>, <https://inter.knmu.edu.ua/?journal=pub>), де здобувачі вищої освіти мають можливість безкоштовно публікуватись. В університеті існує Програма підтримки здобувачів наукового ступеня та вченого звання, науково-педагогічних працівників, які активно займаються науково-дослідною, міжнародною та методичною роботою (<https://cutt.ly/WnjQ7Az>, розділ Нормативно-правова база). Зі слів здобувачів, доступ до лабораторій і клінічних баз безоплатний. Університет частково оплачує здобувачам лабораторні реактиви за рахунок програми підтримки здобувачів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

ХНМУ має широкі можливості для участі здобувачів вищої освіти у міжнародних дослідницьких та наукових проєктах, що дає можливість аспірантам брати участь у міжнародних конференціях, стажуваннях, публікаціях у зарубіжних та вітчизняних наукових журналах. Здобувачі вищої освіти отримують соціальну та фінансову підтримку публікацій дослідження у трьох фахових виданнях ХНМУ «Медицина сьогодні і завтра», «Експериментальна і клінічна медицина», «InterCollegas» (<https://cutt.ly/lnjWuyQ>). Під час он-лайн зустрічі здобувачі вищої освіти за третім науковим рівнем за спеціальність 228 «Педіатрія» повідомили, що згідно з Програмою підтримки здобувачів наукового ступеня та вченого звання, науково-педагогічних працівників, які активно займаються науково-дослідною, міжнародною та методичною роботою (<https://cutt.ly/VnjWoHg>) вони мають матеріальну підтримку при публікуванні в закордонних журналах, а також отримують премії за публікації результатів наукових досліджень в журналах, які індексуються Scopus, Web of Science та при достроковому захисті дисертаційної роботи. Здобувачі мають змогу отримати інформацію про відповідні події, дедлайни та правила підготовки матеріалів у відділі міжнародних зв'язків (<https://cutt.ly/xnjWdQ7>). ХНМУ є членом Організації з PhD програм у біомедицині та медичних науках у Європі ORPHEUS. Активна участь ХНМУ у міжнародній науково-освітній дослідницькій мережі USERN (<https://cutt.ly/lnjWzin>). Здобувачі брали участь в роботі міжнародних науково-практичних конференцій: Іванова Є. В. (7th Congress of the European Academy of Paediatric Societies (Португалія)); Орлова Н. В. (Expert Masterclass on Duchenne Muscular Dystrophy (Нідерланди), 2nd International Conference on Palliative Care (Чехія)); Чайка Х. (Fit for partnership with Germany, manager training programme in Health Care (Німеччина), 13th Warsaw international medical congress for young scientists (Польща)); Коваль В. А. (OMI Salzburg Chop seminar in Emergency medicine (Австрія)); Стрелкова М.І. (7th Congress of the European Academy of Paediatric Societies (Португалія)). Широкі можливості здобувачів освіти за ОНП спонукало звернутись до робочої групи з пропозицією внести до ОНП другу іноземну мову (німецьку) та академічне письмо англійською мовою.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Наукові керівники аспірантів беруть участь в ініціативній науково-дослідній роботі кафедр педіатричного профілю (педіатрії №1 та неонатології, педіатрії №2, пропедевтики педіатрії №1, пропедевтики педіатрії №2, дитячих інфекційних хвороб) «Медико-біологічні аспекти адаптації дітей з соматичною патологією в сучасних умовах», № державної реєстрації 0120U102471 (<https://cutt.ly/InReGO3>). Окремі керівники мають досвід роботи в міжнародних наукових проектах (проф. Чайченко Т.В. є координатором робочої групи з дитячого ожиріння Європейської асоціації дитячих ендокринологів (ESPE), проф. Pira O.O. - учасник проекту Deutsche Gesellschaft Für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GMBH GIZ «To improve in communities of Kharkiv region of new services for children with special needs and their families» 2018). Результати наукових робіт керівників публікуються та практично впроваджуються (портфоліо науково-педагогічних працівників (<https://cutt.ly/Nnp5GGe>). Зокрема, проф. Макеєва Н.І. має публікації в наукометричній базі Scopus (h-індекс -4, <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57192662645>) та Web of Science (<https://publons.com/researcher/1460846/>), бере участь у міжнародних клінічних дослідженнях; проф. Клименко В.А. – публікації у Scopus (h-індекс – 2, <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56560964900>) та Web of Science (<https://publons.com/researcher/3956015/viktoriiia-klumenko/>), брала участь у міжнародному проекті з бронхіальної астми, результати якого представлені на конференції Європейського респіраторного товариства у портерній доповіді (https://erj.ersjournals.com/content/52/suppl_62/PA4608); проф. Чайченко Т.В. – публікації у Scopus (<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57031883200>), які відображають участь в ESPE Obesity Working Group Insulin Resistance Project. Профілі в Scopus та Web of Science наявні і в інших наукових керівників аспірантів. Окрім того, наукові керівники постійно публікуються у фахових виданнях України, за результатами дослідницької роботи видають монографії та посібники; інформація про публікаційну активність розміщена на веб-сторінках кафедр (<https://cutt.ly/JnRpNew>).

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Адміністрація та колектив ХНМУ активно долучається до контролю та дотримання принципів академічної доброчесності серед усіх учасників освітнього і науково дослідних процесів. Проводиться низка заходів інформаційно-роз'яснювального характеру як для студентів, аспірантів, так і для науково-педагогічних працівників. Запроваджено систему розвитку академічної доброчесності: наявні нормативні документи (Кодекс академічної доброчесності; Положення про академічну доброчесність; Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ); є інформація про популяризацію заходів (дистанційний курс «Академічна доброчесність», ХНМУ в проєкті «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти»); Група сприяння академічній доброчесності в ХНМУ, а також інформація від молодих науковців щодо їх дотичності до даного питання. Вся інформація наявна у вільному доступі на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/xnaquyM>). Під час зустрічей з здобувачами та науково педагогічними працівниками виявлено, що вони можуть самостійно перевірити на першому етапі свої роботи за допомогою антиплагіатної програми Unicheck очно на теренах закладу або ж дистанційно, шляхом отримання доступу через корпоративну пошту. Процедура перевірки регламентується та відбувається відповідно до Положення про Порядок перевірки у ХНМУ текстових документів - дисертаційних робіт, звітів за науково-дослідними роботами, наукових публікацій, матеріалів наукових форумів, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність текстових запозичень (<https://cutt.ly/pnaeetO>). Комісія з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ (<https://cutt.ly/xnaquyM>), керуючись «Положенням про академічну доброчесність» проводить процедуру реагування на звернення щодо виявлення фактів порушення академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу, в тому числі і науковими керівниками аспірантів. У разі порушення академічної доброчесності академією передбачено притягнення особи до дисциплінарної відповідальності відповідно до законодавства, така особа позбавляється права здійснення наукового керівництва. За час існування ОНП не виявлено жодного факту порушень академічної доброчесності, як серед здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, так і серед НПП університету. Про дієвість зазначених механізмів зазначали самі здобувачі освіти під час зустрічей у фокус-групах (зустріч 3 та 4), а також адміністративний персонал, зокрема керівник служби інтелектуальної власності Голданська А.В. (зустріч 2 та 6).

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Сильною стороною ОП за критерієм 10 є потужні педіатричні наукові школи, які дозволяють здобувачам обирати з широкого кола напрямок теми наукового дослідження, кафедри, наукового керівника. Зміст ОП відповідає науковим інтересам аспірантів. Потужний кадровий склад (10 докторів наук, професорів за спеціальністю «Педіатрія») дає можливість апробувати свої наукові дослідження серед широкого кола науковців та захищати дисертацію безпосередньо в ЗВО. Розвинута високотехнологічна матеріально-технічна база власних наукових лабораторій дає можливість реалізувати принцип навчання через дослідження з безпосередньою участю здобувачів у дослідницьких проектах різних рівнів. Позитивною практикою є Програма підтримки здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Недостатня активність у здобутті наукових грантів для молодих науковців обмежує широту їх наукового пошуку. Необхідно ширше залучати здобувачів до наукових робіт, які фінансуються за бюджетні кошти. Розширити можливості міжнародної співпраці для забезпечення стажування здобувачів під час навчання на ОП.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію з недоліками, що не є суттєвими, та можуть бути нівельованими. Зміст ОП відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у ЗВО за спеціальністю «Педіатрія». Наукова діяльність здобувачів відповідає напряміві досліджень наукових керівників. Створені можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів. Керівництво ЗВО розуміє важливість навчання через дослідження для зростання наукового потенціалу закладу, розширення можливостей міжнародної співпраці за участю аспірантів, що дозволить підвищити рейтинг університету та міжнародне визнання.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	В
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	В
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В
Критерій 6. Людські ресурси	В
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9. Прозорість та публічність	В

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Боярчук Оксана Романівна

Члени експертної групи

Чернишова Ольга Євгенівна

Назарчук Наталія Миколаївна